

МОЛОДИЙ КОМУНАР

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Виходить в 6 грудня
1939 року

№ 27 (4054).

СУБОТА

1

ЛИПНЯ
1939 р.

Ціна 8 коп.

5 стор.

АФІША НОМЕРА:

Більські кооператори-водії! А чому б ні! Їм уже точно не закинуть, що отримують даремні гроші... («Два виміри кооперації») — 3 стор.

«З нами ніколи не радяться!». Знайоме! На жаль, образи в педагогіці часто породжують і конфлікти — 7 стор.

Автограф для читачів «Молодого комунара» Олеси ДУДНИК: «Я люблю спортивну гімнастику!» — 8 стор.

Анатолій Куманський і його детектив «Кулон з діамантом» — 9 стор.

«Ой на Івана та й на Купала...». А що ми знаємо про свята, звичай, ігри наших предків! — 12 стор.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ПРО МИЛОСЕРДЯ

70-річчю ЛКСМУ була присвячена зустріч членів і кандидатів у члени Політбюро ЦК Компартії України з комсомольським активом республіки, представниками молоді Києва і Київської області. У зустрічі, яка відбулася напередодні ювілею Спільни республіки, взяли участь ветерани партії і комсомолу. Серед них був і наш земляк — комсомолец 20-х років кіровоградець Петро Васильович Сидяк, у якого взяв інтерв'ю наш кореспондент.

КОР.: Петре Васильовичу, ця зустріч мала щось своє, «особливе»?

П. В. С.: Мені доводилося бути на подібних святкуваннях. Тож порівняю: на щорічному урочистому засіданні. Інших заходах на відміну від попередніх, не було помпезності, надмірної урочистості. Вражала конкретність виступаючих.

КОР.: Що ж Вам найбільше запам'яталося?

П. В. С.: Виділити одне, найбільш значиме з почутого, важко. Однак був приємно вражений, коли побачив, що комсомол намагається завоювати політичне лідерство у молодіжному русі, прагне робити сильну молодіжну політику.

КОР.: Трапляється, коли ми говоримо про комсомольців 20-х і комсомольців 80-х, то визнаємо, що більше здобутків було на рахунок Ваших ровесників. Що про це скажете?

П. В. С.: Я теж так думаю. Ми тяглися до нового, працювали дні і ночі, щоб вижити. Треба було для народного господарства ліс — організовували молодіжні загони і їздили його заготов-

ляти. Про навчання — так ми всі так хотіли вчитися. Вчитися, щоб дізнатися про нове.

КОР.: Дехто наже, що не можна порівнювати ці роки з нинішніми. Ви ж...

П. В. С.: Я порівнюю. Тепер про сьогоднішнє покоління. Чому ж молодь не працює так, щоб зараз вижити? Нині такий період, що коли не виживе перебудова в цілому, то... Я не перебільшую! Варто подумати про згуртованість рядів спільчан, про їх здруження, єдність.

І про навчання скажу. Ми вчилися, бо знали: без знань не зрушимося з місця як в політичному, так і економічному напрямі. Якщо ж сьогодні молодь не приділятиме уваги чи то програмуванню, чи то комп'ютеризації, то, вважаєте, економічне становище залишиться на сьогоднішньому низькому рівні.

КОР.: Що б Ви побажали комсомольцям 80-х?

П. В. С.: В останні роки я не помічаю в роботі нашої обласної спільчанської організації такого неписаного напрямку як милосердя. Не забувайте, друзі, що є люди, які відбудовували народне господарство Кіровоградщини, які будували Мегнітку і Комсомольськ-на-Амурі... І які сьогодні живуть, як то кажуть, в бідноті, забуті. А вони теж у вашому віці були комсомольцями.

Не забувайте їх!

Дорогі читачі

і шановні нечитачі!

Якщо ви цікавитеся не тільки хронікою життя формальних молодіжних організацій області, але й бажаєте знати якомога більше про справи й інтереси «неформалів»...

Якщо вас цікавить не тільки «важкий рок», а вся сучасна музика, у тому числі й українська...

Якщо ви не бажаєте, щоб коло ваших інтересів обмежувалося домом і роботою або місцем навчання...

Якщо ви не лише цікавитесь чужою творчістю, а й пробуйте творити самі...

Тоді вашим найкращим другом, порадиником, ненав'язливим співбесідником і орієнтиром у життєвому морі може стати обласна молодіжна газета

«МОЛОДИЙ КОМУНАР».

Передплатити тижневик на наступний рік можна у будь-якому відділенні «Союздруку» за 2 карбованці 40 копійок.

ПЕРША СЕСІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ СРСР

27 червня о 10 годині ранку в Кремлі відкрилося спільне засідання Ради Союзу і Ради Національностей Верховної Ради СРСР. Засідання вів Голова Верховної Ради СРСР М. С. Горбачов. Депутати приступили до розгляду питання про утворення Ради Міністрів СРСР.

З доповіддю виступив Голова Ради Міністрів СРСР М. І. Рижков. Він підкреслив, що на засіданнях комісій і комітетів Верховної Ради СРСР, які відбулися, справжню перевірку на міцність пройшли принципи і підходи уряду до здійснення структурної перебудови управління економікою. Ця перевірка була досить жорсткою.

Народні депутати, відзначив доповідач, висловили багато корисного і конструктивного. Це комплекс пропозицій щодо ще більшого, ніж намічалось, посилення соціальної спрямованості в

роботі всіх органів державного управління. Особливу увагу практично всі комісії приділили проблемам села. Надійшли важливі доповнення до прийнятої урядом програми фінансового оздоровлення економіки країни, предметні зауваження, які дають змогу по-новому використати можливості прискорення і поглиблення радикальної економічної реформи. Було виявлено принципово новий підхід до здійснення кадрової політики у найвищій ланці управління.

У доповіді говорилось про необхідність формування міністерства нового типу, про передачу багатьох нині виконуваних ними функцій безпосередньо підприємствам і територіям.

Доповідач повідомив, що депутати у принциповому плані в основному підтримали пропози-

ції щодо персонального складу уряду. Разом з тим шість чоловік такої підтримки не дістали. Крім того, була одна вакантна посада, були й зняті з обговорення кандидатури. У пропонованому для затвердження на сесії складі уряду — дев'ять вакантних посад. Кандидатури на їх заміщення відповідно до Конституції СРСР будуть подані додатково.

Наприкінці М. І. Рижков відповів на численні запитання депутатів.

Потім на сесії почалося обговорення доповіді.

28 червня в Москві, в залі засідань Верховної Ради СРСР, під головуванням Голови Верховної Ради СРСР М. С. Горбачова продовжила роботу перша сесія Верховної Ради СРСР.

Депутати приступили до обговорення кандидатур до складу уряду СРСР.

Вноситься пропозиція призначити першим заступником Голови Ради Міністрів СРСР Л. О. Вороніна.

Рекомендований відповідь на запитання депутатів.

Більшістю голосів Л. О. Воронін призначається на пост першого заступника Голови Ради Міністрів СРСР.

М. С. Горбачов оголошує, що група депутатів пропонує спростити і прискорити процедуру затвердження членів уряду, розглядати тільки тих кандидатів, поглядати тільки сумнівні і розбіжності в комісіях і комітетах.

Справа в тому, відзначив Голова Верховної Ради СРСР, що кожен кандидат уряду обговорювали одна, дві, три, іноді чотири комі-

сії. Було й більше. Але ж у нас 22 комітети і комісії, частина депутатів не брала участі в обговоренні кандидатур, тому ми не можемо позбавити їх можливості з'ясувати позицію того чи іншого члена уряду.

Далі вноситься пропозиція призначити першим заступником Голови Ради Міністрів СРСР, Головою Держплану СРСР Ю. Д. Маслюкова.

Більшістю голосів Ю. Д. Маслюков призначається першим заступником Голови Ради Міністрів СРСР, головою Держплану СРСР.

Того ж дня після обговорення були призначені заступниками Голови Ради Міністрів СРСР Л. А. Абалкін, І. С. Белоусов.

29 і 30 червня сесія продовжила роботу.

(ТАРС).

Фінішував конкурс.

Минулого місяця фінішував конкурс на кращий проєкт пам'ятника воїнам-інтернаціоналістам усіх повітів Кіровоградщини, який тривав більше року. Сім макетів було представлено на розгляд конкурсній комісії скульптурами з Харкова і Львова, Волгограда і Кіровограда.

Для врахування громадської думки всі вони виставлялися в залі кінотеатру «Комсомолец» та в будинку архітектора.

Конкурсна комісія, підбивши підсумки, перше місце не присудила нікому. Друге місце дісталось львів'янам: скульпторам Остану Ребану, Ігорю Бонішу і архітектору Олександрі Смурикову. Їх макет ви бачите на нашому знімку.

Третє місце комісія також не присудила нікому. Премію розділено між учасниками конкурсу А. Ю. Мацієвським, А. Л. Губенком, Л. А. Агямовою, І. В. Медведимським.

Наш кор.

Прес-центр
повідомляє

Добровеличківський район. Хлібороби району одними з перших в області закінчили косовицю гороху, який займає тут понад 3500 гектарів. Разом з досвідченими майстрами на цій відповідальній роботі працювали десятки молодих механізаторів. Високого виробітку на косовиці бобової культури добивалися Микола Сувіра та Олександр Коваль з колгоспу «Перше травня», Микола Сороча з колгоспу імені Куйбішева, ряд інших молодих живців. З такою ж сумлінністю зараз вони трудяться на косовиці ранніх зернових.

Кіровоградський район. Демобілізувавшись на початку весни з лав Радянської Армії, комсомолец Олег Шовкун довго не засиджувався дома і вже через кілька днів з'явився на польовому стані тракторної бригади колгоспу імені Чапаєва, де працював до призову в армію.

Трудолюбивого юнака тут не забули. Чекали. Саме йому вирішено було довірити щойно придбаного зернового комбайна СК-5. Олег старанно підготував його до живих і зараз машина не підводить свого господаря. Живцарі господарства одніми з перших в районі впровадили з косовицею гороху на всій 204-гектарній площі. Половина цієї площі — на рахунок Олега Шовкуна і його помічника Івана Ботеза.

2

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

1 липня 1989 року

РАДІОФОБІЯ!

З початком тижня в редакції почастішали телефонні дзвінки і візити читачів «молодіжки», суть яких можна звести до такої: «У місті — сплеск радіації, по школах і дитсадках ходять відповідальні особи й переписують дітей для організованого вивезення у Крим, у людей поголовно голови й горлянки розболілися, а газети — мовчать!».

Головний лінар обласної ради Ю. Г. ЛИСЕНКО також за гласність, а тому охоче відповів на запитання нашого кореспондента.

— Як би ви прокоментували ці... снажимо обережно, чулки і чіп'є тут хоч істинні?

— Своім дзвінком ви застали мене за читанням п'я-

того номера журналу «Хімія і життя». У статті «Екологічний синдром», серед іншого, доречно загострюється увага на відповідальності компетентних осіб, в тому числі і засобів масової інформації, за достовірність і об'єктивність висловлювань і оцінок. Це ж пропоную і я — бути об'єктивними в будь-якій ситуації.

— Як це застосувати до Кіровограда?

— Так, як і до решти міст: вимагати ясності від компетентних організацій і покладатися на їхню інфор-

мацію. У нас цим займається Кіровоградський обласний центр по гідрометеорології. Але має свій радіологічний відділ і наша станція.

— І що показують заміри?

— Повідомляю наші результати. Протягом минулих вихідних ми зробили контрольні заміри у 19 точках міста, і радіаційний фон там складає 0,013—0,02 мілірентгена на годину (13—20 мікрорентген). Це природний радіаційний фон, що відповідає нашій місцевості. Чи треба це розуміти як те, що...

— Так, він неоднаковий не лише в різних частинах міста, але й в різний час. Зрештою, це азбучні істини, варто хоч трохи почитати щось на цю тему. І Кіровоград тут не показовий. А як пояснити дуже схожу реакцію на це щось у людей?

— У принципі, радіацію своїми органами відчуттів здатні сприймати лише мавпи шимпанзе. Люди ж не можуть відчувати її вплив. Отут радіофобія і втрачає під собою основу. Задля сенсації ми ладні забути або не надати ваги тому,

що всі нині переживають дуже помітні й різкі погодні коливання (зміни температури, тиску, вологості). Як запережити їх вплив на здоров'я навіть міцних людей? Відповідно — ні. Крім усього, впливає цього річчя підвищення сонячної активності, пік якої припадає на липень, що викликає і магнітні бурі.

— Отже, санепідемстанції радять...

—...Не забувати собі голів ще й радіоверсією тимчасових розладів самопочуття. Бажаємо здоров'я і хорошого настрою!

БЛІЦ-ІНТЕРВ'Ю

«ЯКИЙ КОМСОМОЛ НАМ ПОТРІБЕН»

У минулому номері «МК» повідомляв про те, що відбулася дискусія «Який комсомол нам потрібен?» за участю Володимира Коробейникова, першого секретаря Дзержинського (м. Харків) райкому комсомолу, якому пощастило побувати на Сургутській зустрічі. Володимир приїхав не зміг і цього разу, але дискусія відбулася. До того ж гостра і цікава.

На дискусію зібрались представники комсомольських організацій Ленінського і Кіровського районів. В основному, звичайно, це комсомольців майже не було. Але поговорити, як виявилось, було про що.

Тон дискусії задавали перший секретар Кіровського райкому комсомолу Валерій Малишок, другий секретар міського Олег Мотін та другий секретар Ленінського райкому Олег Ткаченко. Думки були найрізноманітніші. Побудували молодіжний центр, зводиться МЖК, створили НТМ, все це роблять одиниці, ну, дещо ентузіастів, а комсомольський загаль, знову ж, лише спостереження про вихід із ВЛКСМ і створення своєї комсомольської організації Литви. Це вихід? Змінити структуру? Не підходить виробничо-територіальний поділ. Секції за інтересами? Приймати в комсомол не в 14, а у 18 років? Чи повинен комсомол забезпечувати нормальне матеріальне становище молоді — надавати квартири, путівки за кордон? Як це зробити? Боротися за владу? З чим? Чи відкидати на другий план інтереси, скажімо, пенсіонерів, завоювавши більшість в місцевих Радах? Може, боротися за вплив? Чому комсомольський депутат вирішує (і то не без зусиль) лише дві-три базові питання — ремонт житла, благоустрій двору, вулиці?

Не можна сказати, що на ці та багато інших запитань, що виникли під час розмови, було знайдено відповіді. Яким же все-таки повинен бути комсомол? Структура міської комсомольської організації, особливості апаратної роботи — про це збираються говорити молодіжні лідери на наступній дискусії. Може, перенести її в яку-небудь первинну, хай висловляться й рядові комсомольці!

Наш кор.

Цього року вони живуть вперше. Правління доручило нову «Ниву» А. Павленку та П. Васильєву, враховуючи їхню працьовитість й старанність ще до армії. До служби Анатолій живився разом з В. Ф. Басистим, а Павло працював на тракторі. Самі готували комбайна до роботи, перевіряли на герметичність, обладнали для підбирання валків гороху. Ужя й закінчили б, якби не дощі...

На знімку: молоді механізатори колгоспу «Прогрес» Коммунальського району Анатолій ПАВЛЕНКО (справа) та Павло ВАСИЛЬЄВ. Фото І. КОРЗУНА.

ДВА ВИМІРИ КООПЕРАЦІЇ

ПЕРЕБУДОВА:
ТВОЯ ПОЗИЦІЯ

Віктор Коношко — з села Вільного Кіровоградського району. Він з тих людей, які люблять працювати і заробляти. Стерджую це, бо знаю його більше десяти років. Донедавна таких недолюблювали. Теж маю про це переконливі факти. Мовляв, одержуй свої сто чи сто двадцять карбованців, байдикуй, але мовчи. Коношко не вміє мовчати. Не хотів і змиритися з низьким заробітком, адже потреби сім'ї вимагали більшого. Полишив радгосп, працював у місті таксистом. Повернувся. Став працювати головним інженером господарства. Часи змінилися не краще. Перебудова покликана до творчої праці людей ділових, підприємливих. Широкий простір для ініціативи відкривали внутрігосподарські кооперативи, які почали створюватися. У радгоспі «Кіровський», де був головним інженером молодий комуніст Коношко, теж почали створювати кооперативи. Спочатку рілльничі, потім тваринницькі. Віктор запропонував створити кооператив і в автогаражі, виклав свою програму. Такий кооператив створили, головою обрали його.

Неповних п'ять місяців працює кооператив автотранспортників радгоспу «Кіровський», а зміни не краще у використанні автомашин помітні. Про це свідчить ряд інтерв'ю, які я взяв у радгоспі.

Бухгалтер Лідія Олександрівна Фундаментова, зокрема розповіла:

— Раніше всі скаржилися, що машин не вистачає. А коли створили кооператив, то три автомашини виявилися зайвими, їх продали за договірними цінами в інші господарства і кооперативи, а транспортне обслуговування навіть покращилося.

За даними економічної служби господарства, яку очолює головний економіст Людмила Степанівна Полетаєва, раніше тонно-кілометр обходився господарству в 14 копійок при плані 12,5. А за чотири місяці роботи кооперативу транспортників від експлуатації автомашин одержано 63 тисячі карбованців прибутку, у тому числі госпрозрахункового — 35 тисяч

карбованців. Докладніше про госпрозрахунковий прибуток я скажу згодом. А зараз наведу міркування головного зоотехніка господарства Олени Василівни Фулги. Вона сказала, що раніше, було, просиш водія, щоб привіз комбікорм, а він відмовляється, то в нього обід чи машина поламанна, то ще щось. А зараз достатньо дати заявку — і все без затримки буде виконано.

Кооператив працює за підрядом на орендній основі. Платить орендну плату господарству, робить відрахування на утримання радгоспного адміністративно-управлінського апарату, до речі, досить незначні, 250 карбованців на місяць.

На відміну від попередніх років колектив водіїв, що об'єдналися в кооператив, не підраховує тонно-кілометрів. Згідно договору, укладеного з дирекцією радгоспу, кооператив бере плату за свої послуги погодинно і за километри пробігу згідно державних прейскурантів. Наприклад, за годину використання самоскида кооператив бере 1 карбованець 73 копійки, за кілометр пробігу 14 копійок. Тепер водії не зацікавлені «накручувати» тонно-кілометри. Їм важливо якнайкраще обслужити клієнта, щоб мати заявку і на завтра.

На думку моїх співбесідників, після того, як стала реальною ціна кожної години використання автомашини, всі керівники виробничих підрозділів, керівники кооперативів рілльників, птахівників та інших перед тим, як дати заявку на машину, почали продумувати, як ту машину повністю завантажити роботою. Тепер зайвих замовлень не буває, тому автотранспортники і дорожні замовленнями, стараються їх виконати якісно.

Кооператив автотранспортників згідно з договором має особистий рахунок у бухгалтерії, в якому вказано потребу і вартість пального, мастил, запчастин, води тощо. Договором передбачено, що 65 процентів госпрозрахункового прибутку йде на оплату праці, а решту — на формування

фондів розвитку виробництва. Госпрозрахунковий прибуток формується із загального, від якого мінусуються всі витрати, в тому числі плата за оренду. Чим більший госпрозрахунковий прибуток, тим більша і зарплата. Це стосується колективу загалом і кожного водія зокрема. Помісячно ведеться облік того, який валовий прибуток приніс кооператив кожний водій. Василь Сидоренко, наприклад, за квітень має 649 карбованців 20 копійок, Петро Перевозний — 414. Зрозуміло, що й оплата праці в них різна. Як працював — так і одержав.

До речі, слід сказати, що минулого року середньомісячна заробітна плата водіїв радгоспу «Кіровський» становила 130 карбованців. Тепер — 160—170. Раніше місяцями могли стояти машини на ремонті, зараз всім гаражем прагнуть швидше випустити машину в рейс. Бо від цього залежить прибуток. А чим він більший — тим краще кооперативу, його клієнтам.

В. ЦВЕТАЄВ.

Кіровоградський район.
КОМЕНТАР СЕКТОРУ СІЛЬСЬКОЇ МОЛОДІ

Здається, що жодне явище в економіці не викликало стільки суперечливих думок, поляричних суджень. «Кооператив! Вони дискредитують перебудову!» — так чи приблизно так висловилися кілька учасників З'їзду народних депутатів з трибуни цього форуму. «Якби я був творцем Закону про кооперацію, то нізащо не став би відмовлятися від цієї чудової ідеї!» — заперечив опонентам редактор «Московских новостей» Егор Яковлев. Хто ж з них правий?

Давайте пройдемося ринками Кіровограда. Ось продає симпатичні дитячі блузки подружжя Воробйових з Дніпропетровська. Ціна помірна — 8 карбованців. Люди залюбки розкуповують обновки для малечі.

— До нашого кооперативу входять дві сім'ї, — розповідає Ірина Воробйова. — Усі маємо основну роботу, а швидко вечорами... Погодьтеся, проти такого виду

діяльності важко щось заперечити. Хай шийють, радують нас добротними товарами, яких так не вистачає в державній торгівлі.

А ось біля м'ясопальної лабораторії критаго ринку чатують двоє молодиків.

— Ну чого вам тут стояти? — переконують вони людей (здебільшого сільських), які привезли на торг м'ясо. — Купуємо оптом — по три карбованці за кілограм.

Ніяких сумнівів: це — представники так званих торговельно-закупівельних кооперативів. Я б їх ще назвав «узаконованими спекулянтами». Назвати «фірму» хлопці відмовилися. Розуміють, певно, й самі, що від їхніх «послуг» не добре пахне.

Ще приклад! Будь ласка, загляніть до кіоску поблизу кінотеатру «Комсомолец». Чого тут тільки немає! Календарики для «шаманів» і «знахарів» (по них можна, виявляється, визначити свою подальшу долю), значки в багатозначними написами «Звезда» — чемпіони!, «Сектор десяти протит голь», кудлаті голови естрадних зірок і поруч — портрет керівника нашої держави. Не будемо шукати в цьому якихось свідомих ідейних вивертів, глянемо на все очима, людей зі здоровим глуздом. Кому потрібна така кооперація, яка користь від неї суспільству?

Можна, звичайно, списати все на те, що кооперативний рух тільки зароджується, регулювати його важко. Важко, це так. Але ж змогли компетентні органи раз і назавжди вольовим рішенням позбавити кіровоградців права приймати на стадіоні естрадних артистів. Причина! Побойовання безпорядків. Тим часом поруч, у Кривому Розі, подібні концерти відбуваються майже щотижня... Організують їх кооперативи...

Чим займатися, що виробляти — справа самих кооператорів. Головне, щоб була від цього реальна вигода. Скажімо, така, як від діяльності сільських водіїв на чолі з Віктором Коношком. Адже їм ніхто не закине, що отримують дармові гроші. Чи не правда!

Сьогодні ми стали уважніші до красивого. Кому не хочеться жити у красивому місті, у красивому будинку? Та сучасних багатоповорих споруд, хай і підфарбованих у найрізноманітніші кольори, це напевно чи стосується. От би щось у стилі ретро... Тому кіровоградці й гості міста, можливо, так часто звертають увагу на будівництво, що розгорнулося з нами по-сусідству, і з запитанням «а що це там буде?» заходять нерідко саме до редакції. Там — це на розі вулиць Леніна і Луначарського, а будується там житло для воїнів-інтернаціоналістів. Будинки за №№ 27—31 по вулиці Леніна віддані під реконструкцію та вулканний ремонт МЖК-2 воїнів-інтернаціоналістів, який працює в системі об'ємнобудівного РБУ-1. Це — перша черга МЖК-2, і нестретом 39 сімей членів будівельного загону

отримують тут дво- та трикімнатні квартири. Перший поверх, як і раніше, займають магазини. Щоправда, МЖК має свої плани щодо об'єктів соціального будівництва, але їх поки що розсекречувати не будемо. Та й кожному уже сьогодні відомо, що нинішня мета МЖК — це не просто надати житло тим, хто його гостро потребує, а й об'єднати колектив мешканців організованим дозвіллям, спільними інтересами. А в тому, що колектив уже існує, сумніватися не доводиться. Єднає членів будзагону фронтальне братство — спільне у їхній біографії, потім вони краще познайомилися у змаганні за право бути членом МЖК-2, тепер разом працюють.

Кілька тижнів тому над будовою з'явилися емоційні лозунги: «МЖК-2» — довгобуд!, «Бюрократам — бія!». «Що трапилось?» —

телефонували до редакції стривожені кіровоградці. З чим же запитанням ми звернулися до голови оргкомітету МЖК-2 Валерія Рачняка.

— Будівництво в розпалі, як бачите, а проектно-кошторисна документація не була готова. Тепер уже справа зрушила з мертвої точки, в проектному інституті пройшли бурхливі збори профкомом підтримав, — розповів Валерій. — Сьогодні іде змагання за участь у будівництві другої черги — по вулиці Шевченка. Думаємо, окремих проблем вдасться позбутися.

Наш кор.

На знімках: Такий вигляд має сьогодні це будівництво; член будзагону Сергій ЛЕЩИН. Фото І. КОРЗУНА.

УТВОРЕНО ДЕРЖКОМІТЕТ

Згідно Указу Президії Верховної Ради УРСР та Постанови ЦК Компартії України і Ради Міністрів УРСР, з метою перебудови справи охорони природи в республіці утворено союзно-республіканський Державний комітет УРСР з охорони природи (Держкомприрода УРСР). Зроблено це шляхом скасування й реорганізації природоохоронних служб, які належали різним міністерствам і відомствам.

У Кіровограді створено обласний (вул. Дзержинського, 84/37), міський та районні комітети з охорони природи. Аналогічні комітети створені в інших районах області. В їхній компетенції — накладати заборону на будівництво, реконструкцію або розширення об'єктів промислового чи іншого призначення, припиняти роботи по використанню природних ресурсів, якщо такі роботи здійснюються з порушенням вимог природоохоронного законодавства, зупинити роботу підприємств, які завдають великої шкоди природі; природоохоронні комітети можуть також пред'являти судові позови підприємствам і організаціям, окремим громадянам про відшкодування завданої природі шкоди, вартості розбазарених природних ресурсів. Комітети з охорони природи розглядатимуть також справи про адміністративну відповідальність за правопорушення в галузі екології і використання природних ресурсів.

Разом з тим треба взяти до уваги, що новостворені комітети з охорони природи не надто чисельні і тому не зможуть обходитися без допомоги громадськості. Розраховуємо на підтримку в першу чергу первинних організацій УТОП, мисливців та рибалок, які є в кожному районі. Сподіваємося, що не залишиться осторонь справи і комсомол; особливо надіємося на молодіжну ініціативу у справі збереження й примноження кількості зелених насаджень, благоустрою й охорони віднищення природних об'єктів і водойм, диких рослин і тварин. Комітети з охорони природи у цих справах завжди готові йти назустріч добровольцям.

П. ТЕРЕЩЕНКО,
голова обласного комітету по охороні природи.

3

«МОЛОДИЙ
КОМУНАЛІСТ»

1 липня 1989 року

АКТУАЛЬНО

РЕЗОНАНС

27 травня ч. р. під рубрикою «Нагадаємо ще раз» у «Молодому комунарі» була опублікована лист мешканців гуртожитку № 15 селища Нового. Авторі (їх десять) скаржилися на адміністрацію ЖКО з приводу не належних житлових умов, в основному пов'язаних із сантехнічним устаткуванням.

Редакція одержала відповідь заступника директора Кіровоградського лізварного заводу з побуту В. І. ЄВТЯЙНА. Він повідомив:

«Гуртожиток по вулиці Металургів, 15 за проектом призначений для проживання холостяків — одиноких працівників заводу. Та, враховуючи становище, яке склалося, профком та адміністрація заводу звернулася в Кіровоградський райвиконком з пропозицією заселити холостяцький гуртожиток сім'ями працівників заводу.

Нині в гуртожитку проживає 156 сімей загальною кількістю 378 осіб, що створює певні труднощі по експлуатації, обслуговуванню, ремонту сантехнічного устаткування і т. ін. У цьому будинку згідно штатного розпису не передбачено завідувача гуртожитком та інший обслуговуючий персонал. Будинок повністю передано на обслуговування жителів.

У певній частині мешканців утвердилася думка, що слідкувати за збереженням і ремонтувати нрани, змішувачі душових приміщень, кухонних блоків, повністю повинен ЖКО. Без відповідальності за полами самих мешканців секцій. Додам, що не тільки в секції 111-117, але й в інших систематично ламається устаткування, має місце розкрадання вузлів і деталей. Більше того, порушуючи правила експлуатації споруд, у підвалі будинку самостійно розібрали перегородки і обладнали гаражі для мотоциклів і мопедів.

Ось чому оголошення, вивішене в секції № 111-117, написане в категоричній формі. Адже ніхто, крім самих мешканців, не міг знати сифон, розбити умивальник, поламати змішувач, звернути «барашки» з кранів... Для поліпшення житлових умов мешканців малосімейних гуртожитків адміністрацією заводу передбачається протягом 1989—1991 року перебудову малосімейних гуртожитків № 15 і № 18 у житлові будинки.

Колентив заводу продовжить прантину будівництва об'єктів господарсько-підприємств способом за договором співробітництва з Кіровоградським ДБК через МЖК заводу. Для цього ДБК передано 20 членів МЖК на період будівництва 114-квартирного благоустроєного гуртожитку.

Ураховуючи справедливі нарікання жителів щодо підзальних приміщень будинку № 15, розпочато і буде зроблено ремонт сантехмережі та іншого устаткування.

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

1 липня 1989 року

I.

«Культура, — пояснюється в тлумачному словнику, — це сукупність матеріальних і духовних цінностей, створених людством протягом його історії». Тому, мабуть, слід було б почати з того, скільки ми забули пам'ятників історії, скільки забули славних імен...

Я ж хочу почати свої нотатки іншим, дещо не звичним для нашого слуху. Тим, у чому найбільше, на мій погляд, ми втрачаємо у своїй духовності, людяності. Цитує газету «Правда»: «Серед критеріїв, що визначають рівень культури народу, суспільства, один із найважливіших — ставлення живих до мертвих, догляд за могилами, меморіалами».

Так, саме від байдужості до цього і розвивається у людині, а то й у цілих поколіннях безпринципність, черствість, жорстокість. Топтати минуле, ходити по кістках своїх попередників — це не тільки дико і аморально. Таким способом ми убиваємо свої душі, своє майбутнє.

Ні, я не про древні кургани-могили, які з кожним роком все більше і більше розоряються, а про найближче. 147 жителів села Крутенького загинуло в роки Великої Вітчизняної війни. На честь їх ратних справ, на вічну пам'ять подвигу в 60-х роках тут було споруджено обеліск Слави. Три-чотири роки тому задумали зробити до нього підхід з іншого боку. Намір був справді добрий і необхідний. Але, знісши огорожу, розчищаючи сквер, до цих пір тут не постелили плитку, не відновили написи, та і взагалі не навели порядку. І це при тому, що поряд із обеліском і виконком сільської Ради, і правління колгоспу.

Що це, звичайна неухважність чи неповага до своєї історії, до подвигів батьків, дідів, що віддали життя за мир на землі? Ні — звичайна байдужість. Підрастає нове покоління, — чому навчаться воно ось на такому прикладі?

А на яких моральних нормах можна виховувати дітей, коли раптом узяти і знести цвинтар, де поховані страчені фашистами радянські люди, і на його місці звести дитячий садок?

«Та неважко таке можливе!» — справедливо обуриться читач. Так. Згідно генерального плану забудови Голованівська тут уже зносять польський (XIX століття) цвинтар з віковими деревами і забудовують житлом. У південній частині цвинтаря буде знесено (чи перенесено в інше місце — невелика різниця) обеліск загиблим від фашистських тортур і зводитиметься дитячий садок. А між іншим, цвинтар колись являв собою велику художню і культурну цінність польського народу. Сюди до майстерно оздоблених склепів, надгробних пам'ятників екскурсії організовували. Та згодом зачастили нічні гості, викрадали чорний, червоний граніт, мармур, змінювали написи й продавали.

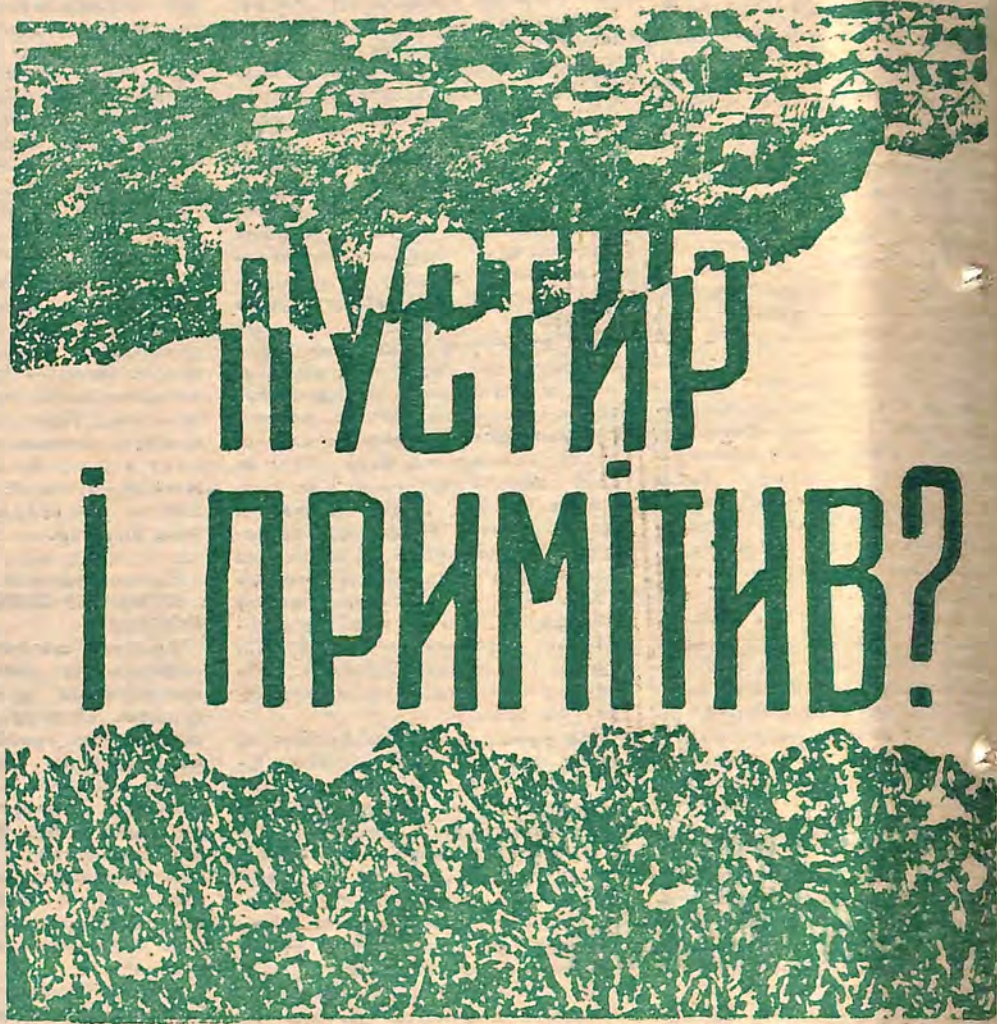
Ніхто не потурбувався зберегти, охоронити кладовище від вандалів. Навпаки, кілька ро-

У цих закладах і господарстві великими прихильниками мистецтва є самі керівники М. О. Олійник, С. Х. Тацієнко, М. Й. Корень. Вони не тільки надають всіляку підтримку активістам культурно-масової роботи, а й часто самі виходять на сцену. Все це забезпечує успіх самодіяльних артистів, приваблює до захоплюючих занять.

На жаль, подібних прикладів мало. Не можна щось сказати про відділ культури райвиконкому і, зокрема, про найближчий до нього будинок культури райцентру. Холодком віддає у цьому приміщенні. Ні, все тут є — інтер'єр, обладнання, опалення, чистота і порядок. Немає основного: людської душі, творчої іскри, яка б зігрівала жителів Голованівська, приваблювала їх до свого тепла. Єдине, що хоч трохи збирає сюди молодь — це дискотека та рідкісні імениті гастролери.

Але хотілося, щоб гилки повернулися на своє місце — на вулиці наших сіл і міст. Ініціатором у цьому могла б стати районна рада спортивних товариств. Впевнений, чим вона завоювала б собі авторитет певній мірі вирішила проблему дозвілля дітей.

Для регулярних занять фізичною культурою потрібна належна спортивна база. Нині зводиться сучасний спорткомплекс з плавальним басейном у Перегонівці. Непогану базу мають у Побузькому, обзаводяться спортивними залами села. Ось тільки мало чим може похвалитись Голованівськ: зали в дитячо-юнацькій спортивній школі, в середній школі № 1 ДТСААФ явно не відповідають сучасним вимогам ні розмірами, ні можливостями. Промітив.

НА ПРАВАХ ПАСИНКА ЗНАХОДИТЬСЯ КУЛЬТУРА В ГОЛОВАНІВСЬКУ

ків тому запустили бульдозери і цим самим подали сигнал до остаточного пограбування могил. Хлопчаки шукали монети, золото. І знаходили. З давно зотлілих трупів знімали...

До речі, про те, що зараз відбувається на польському цвинтарі, велась мова на недавній прес-конференції журналістів місцевої газети з першим секретарем райкому партії В. Л. Вишнею. Володимир Леонідович так проявив свою позицію:

— Воно, може, й недобре, що ми так робимо, але ж треба десь будуватись, — сказав байдуже.

Звичайно, не райком почав наступ на це святе місце, а в першу чергу райвиконком та селищна Рада, але чому партійний комітет не зупинив рішуче цю антигуманну акцію?

До речі, щодо місця для будівництва. Хто був на одній із центральних вулиць Голованівська — імені 50-річчя Жовтня, то бачив, які там стоять розвахи, як псують вони вигляд селища. А на ціпують ті «заповідні» місця, бо, мовляв, там катакомби (погріби, ями). Та хіба вони вже такі страшні для сучасних методів будівництва і техніки? Анітрохи. Але ж то треба зносити та квартири надавати відселеним. Куди легше йти шляхом найменшого опору.

Не хочеться завершувати цю частину розповіді на негативному. Є в районі і гарний приклад ставлення до минулого. Ретельно бережуть пам'ять про загиблих у війну в селі Вербоже. І школа, і правління колгоспу, і громадськість дбайливо доглядають за пам'ятником визволителям села, обеліском Слави. Отже, є у кого позичитись порядності, не виїжджаючи за досаїдом за межі району.

II.

Тепер можна звернутися до того, як і де прозодять свій відпочинок голованівці. У районі, як-то згадується в офіційних документах, прозодиться певна робота. Радують аматори СПТУ № 38. Подружжю Виноградових удалось згуртувати з учителів, майстрів і учнів чудовий хорвий і вокальний колектив. Їх завжди з нетерпінням чекають на сцені глядачі. Популярні також хор колгоспу «Україна», багатожанровий мистецький колектив Побузької дільничної лікарні.

А загалом — музейна тиша. В прямому розумінні слова, бо не так давно частину приміщення зайняли під краєзнавчий музей, урізавши тим самим площу для студійної і гурткової роботи. А вона і без того не велася. Точніше навіть буде сказати, останнім часом тут взагалі немає чим похвалитись працівникам будинку культури. І я не хочу в цьому всю вину звалювати на них. На жаль, зовсім мало підтримки, допомоги і просто звичайної людської уваги вони отримують з боку райвиконкому, райкому комсомолу. Як і раніше, щодо культури діє залишковий фактор: все їй в останню чергу і все в надскромних розмірах (сюди відношу і матеріальну, і моральну сторони). Як наслідок, кадри тут не тримаються (хоча було чимало здібних, наприклад, ті ж Виноградови) а ті, що залишаються, відчуючи до себе таке ставлення, працюють без будь-якої зацікавленості.

Занедбана робота і з дітьми. Навіть у зимові канікули, коли б, здавалось, у старших є більше вільного часу, вони не отримують належної уваги ні відділу культури, ні райкому комсомолу. Немає в районі парку для розваг, хоч років двадцять тому дещо було, наприклад, карусель. Була також водна зона відпочинку на ставку з прогулянковими човнами. Де те все поділось...

А знаєте, де проходило районне свято шкільних аматорських колективів, присвячене 175-річчю Т. Г. Шевченка? У тісній ідальні Голованівської середньої школи № 1, серед харчових запахів. А тим часом районний будинок культури пустував, бо тут у фойє через два дні мали пройти вибори і як же сюди можна пустити дітей — вони таке накоять...

Ось воно, голованівське ставлення до культури, до юних талантів, до тих, хто з ними працює.

Ще в античні часи фізичний розвиток, культуру тіла людини ставили над усе. Але, що там давні. У наших краях це не так давно також надавали цьому великої уваги. Дуже були популярними змагання з боротьби, в підніманні важких предметів, у скачках на конях. А чим гірше американського бейсболу, який ми зараз експортуємо з-за океану, наш гилки? Яка ж це чудова гра! Вона розвиває м'язи ніг, спини, плечей, виробляє шпритність і реакцію. Забули. Правда, у Крутенькому, Перегонівці ще інколи дорослі чоловіки з тихих лісових

У найскрутнішому становищі опинилось СПТУ № 38. Мало училище невеликий спортзал, але його знесли. Під приводом ніби його аварійного стану, а насправді місце, де знаходився спортзал, облюбувало підприємство громадського харчування для ресторану. Але зараз — ні спортзалу, ні ресторану. Ось уже чотири роки тут, під боком райвиконкому, пустир, огорожений дощаним парканом.

А хіба можна такому закладу, як училище, де навчається майже півтисячі юнаків та дівчат, бути без спорту? Не можна. Йому конче необхідний сучасний спорткомплекс, щоб росла хліборобська зміна міцною і здоровою. І звести його можна навіть за рахунок колгоспів, адже в училищі живуть і навчаються їхні посланці.

Допускаються порушення і в забудові міста. Наприклад, був у Голованівську хороший 50-метровий стрілецький тир. Але його знесли. На його місці збудовано 16-квартирний будинок. В заміну стрільцям залишилися об'єкти.

Все частіше під будівельні об'єкти стали відбирати зелені масиви — природні легені селища. Вже був розроблений, та, на щастя, поки що не втілений в життя проєкт на 8-квартирний будинок, спорудження якого планувалось у діброві, що на території лісгоспозу. Намічається зайняти під будівництво і тополний масив по вулиці Маяковського.

А чому б у цих та деяких інших місцях не обладнати хоча б волейбольні майданчики? Річ проста, не вимагає великих грошових затрат.

Взагалі треба сказати, що тільки центральній частині Голованівська мають змогу користуватись спортивною базою — стадіоном «Колос». Решта тільки мріє про подібне. Пробують довести, що раніше, мовляв, було ще менше стадіонів, але, наприклад, у футбол більше грали. Це так, але не слід забувати, що тоді було й більше пустирів і набагато менша інтенсивність руху на шляхах, які використовували любителі футболу.

Час міняється і вимагає іншого підходу до людини, до її інтересів. Про здоров'я народу, його фізичну і мистецьку культуру, необхідно турбуватись не в останню чергу. Час і кошти, затрачені на це, повернуться суспільству добрим настроєм, багаторістю, працездатністю і відчуттям повноцінності життя кожної людини.

С. ПІДДУБНИЙ,
член Спілки журналістів СРСР,
с.м.т. Голованівськ.

ОВЕРНЕННЯ це має характер дродження — після всіх історичних перипетій, після затяжних «заморожків» і короточасних «відлиг». Все було в долі нашої національної культури: і яскравий спалах її у роки 20-ті, коли в літературі, театрі, кіно, живописі, музиці з'явилися, пробуджені Жовтневим оновленням, цілі сузір'я молодих талантів; і репресії 30-х, коли сама тільки література українська втратила 500 активних своїх творців, яких від робочих столів було забрано до підвалів ДПУ, а звідти розіслано кого куди — кого на Соловки, кого в степи безкраї за Уралом, кого на той світ.

Була священна війна з фашизмом, у якій українське слово вершило Перемогу разом зі словом російським, грузинським, білоруським, вірменським, вселяючи віру й надію, що народ, який чотири роки дорогою ціною платив за визволення світу від коричневої чуми, після парадів Перемоги

гій роботи, спрямованої на вдосконалення міжнародних відносин. Проблеми двомовності, функціонування української мови стали предметом активного і досить широкого обговорення в пресі (маю на увазі і рубрику «Своя мова — чужа?» в «Молодому комуністі»).

Завдяки гласності за короткий час пройшло досить значну ідеологічну і, так би мовити, психологічну дистанцію. По-перше, визано сам факт існування проблеми. Тепер, коли широка громадськість республіки висловила стурбованість долею рідної мови, вже мало хто сміє, що то клопіт самих лише письменників, яким мова потрібна для того, щоб були гонимі. По-друге, з'ясувалося, що немає підстав для благополучного висновку, що труднощі української мови викликані просто об'єктивними процесами: стало ясно, що головна причина — у відступах від ленінських принципів національної політики. Той, хто ще вчора казав: українських шліх у містах не стало тому, що батьки не хочуть, щоб їхні діти навчалися по-українськи, — той мусить задуматися: а яким мало бути суспільство, щоб люди зріналися в

нальному вихованні, про культуру справжнього й імітованого. У ПОСТІЙНОМУ й широкому виході на громадськість — неосянжне поле роботи і для Товариства української мови, яке кілька місяців тому було створене в республіці. Народилося воно з турботи народу про свою мову, з появи тих первинних осередків, клубів шанувальників мови, які почали з'являтися як фактори суспільного оновлення, — часом у супереч різним перестраховальникам.

Створюється обласна організація Товариства української мови імені Тараса Шевченка (наприкінці травня відбулися її установчі збори). В організаційному плані Товариство задумане як асоціація, яка об'єднує різні первинні осередки, котрі визнають Статут Товариства (хоча вони можуть мати і власний статут). Дух, спрямованість Товариства випливає з одного з його загальних положень: «Товариство підтримує розпочату

наш союз, і перевірити ці правила особливою увагою. Нет сумніня, що под предлогом единства железнодорожной службы, под предлогом единства фискального и т. п. у нас, при современном нашем аппарате, будет проникать масса злоупотреблений чисто русского свойства. Для борьбы с этими злоупотреблениями необходимо особая изобретательность, не говоря уже об особой искренности тех, которые за такую борьбу возмущаются. Тут потребуются детальный кодекс, который могут составить сколько-нибудь успешно только националы, живущие в данной республике».

«Националы», які живуть в Грузії, Азербайджані, Вірменії, Абхазії, давно назвали свої національні мови державними. Закони про мову, тобто «строжайшіе правила относительно употребления национального языка», прийняті в Естонії, Латвії, Литві.

Не сумніваймося, що після публікації проекту аналогічного закону на Україні у людей виникнуть запитання: а що таке «державна мова»? Які принципи національно-російської двомовності?

Державна мова — це офіційна мова діловодства в державних

УКРАЇНІКА

Ні кожен добрий день

ПОТРІБНА НАМ РІДНА МОВА, А ЇЇ — НАША ЛЮБОВ І ТУРБОТА

назавжди позбудеться страшних ночей 37-го. Не позбувся. Ще з'явиться на Україні в голодному 47-му Лазар — Лазар Каганович, і знову зависе чорна тінь над українською інтелігенцією, знову жупел націоналізму переслідуватиме українське слово. «Кальоним железом» випікав сталінізм почуття, які в цивілізованому світі вважаються цілком природними, здоровими, — національну гордість, національну самосвідомість. Сліди того «випікання» помітні ще й досі.

Перебудова дала можливість подивитися в очі правді. Три роки тому з трибуни IX з'їзду письменників України вперше було сказано: українська мова серйозно хвора. Казеному оптимізму, самоілюзіям щодо безупинного розвитку нації (мовляв, вони розвиваються, як квіти, яким не потрібне ніяке поливання) приходить кінець. Доготривалий період, про який можна було б сказати Шевченкомими словами: «на всіх ланах все мочить, бо благоденствує», закінчується.

Для того, щоб суспільна думка оновилася, очистилася, потрібно самим собі сказати безжалісну правду про те, як ми жили вчора. Гірку цю правду про долю мови української в часи зовсім недавні передамо словами Олеся Гончара, — це він був тим першим, хто вже на самім початку перебудови подав голос на захист нашої мови: «Брежнєвсько-сусловська камарилья, сповнена патологічної ненависті до всього національного, взялася послідовно насаджувати антинаукову, глибоко антинародну доктрину про злиття націй, що було нічим іншим, як цинічним відступництвом від Леніна, найглубішою сваволею догматиків, злочинним зазіханням на природні права добровільно об'єднаних у Союз націй і народностей країни».

Душогуби стояли близько. Багато що їм вдалося. Зникли національні школи, недоступною ставала справжня історія народу: різні недоумки замінювали її своїми кон'юнктурними фальсифікаціями. Невтомні «зливачі» націй, лжеінтернаціоналісти, хіба не готували вони нам мовний Чорнобиль, запевняючи, що процес асиміляції мов виникає стихійно, що онімління націй, самознищення народу треба розглядати як вищий етап прогресу».

Всі ми провинили перед українською мовою. Але бюрократові — горе-інтернаціоналісту, отому «зливачу» націй, не варто сьогодні «по-братськи» ділити вину на всіх порівну — це ж тани він завадав мові найдошкульнішого болю.

МИНУЛО перші «три літа» після того, як сказано було про необхідність надати українській мові нового дихання. У червні 1987-го відбувся важливий пленум Спілки письменників України, присвячений актуальним питанням національного та інтернаціонального. Через два місяці з'явився Постановою «Про заходи щодо реалізації в республіці постанов XXVII з'їзду партії, січневого (1987 р.) Пленуму ЦК КПРС у галузі національних відносин, посилення національного й патріотичного виховання населення», — документ, який намічав нову страте-

нью рідної мови? І якою мала бути безвідповідальність держави за стан національної мови, щоб вона втратила в очах отих батьків свій престиж? По-третє, проблемі української мови стало неможливим зводити до проблеми культури мови. Адже очевидно: буде повнокровно жити мова — буде й культура мови.

З усвідомлення цих та інших істин починається практична робота. Добра основа для неї — прийнята в січні цього року постановою ЦК КПУ, яка містить цілу програму дій, спрямованих на гармонізацію мовної ситуації на Україні. Головне, щоб кожна людина, незалежно від того, якої нації кров тече в її жилах, почувала себе вільно в будь-якому куточку країни, мала можливість розвивати свою культуру, спілкуватися рідною мовою. Руйнувати легше, ніж будувати, — реальність ще далека від ідеалу. Доготривала смуга негласної уніфікації завдала чимало лиха, і виправляти становище тепер нелегко. Але треба. З'являється свої національні школи у болгар Одещини і новогореків Донецчини, багатомовними стають засоби масової інформації. Ведеться непроста робота по відродженню в містах і місцевих української мови. Через завади стереотипів і різні психологічні бар'єри вона повертається до дитячих садків і шкіл, технікумів і вузів. На гуманітарних факультетах вузів передбачено складання вступних іспитів з обох мов — української і російської (такі іспити складатимуть цього літа й абітурієнти історичного, педагогічного факультетів та факультету іноземних мов Кіровоградського педінституту).

Це лише кілька штрихів з великого комплексу заходів. Семе комплексу — адже нормальний розвиток мови неможливий без широкого розвитку національної культури, історичної свідомості людей, їх національної самосвідомості.

Восени 1988 року на Кіровоградщині проходило перше в республіці свято рідної мови, — це теж ланка в довгому ланцюгу практичної роботи. Свято це щорічне, отож подумаймо про те, щоб надалі аудиторія свята рідної мови розширювалася. Якщо зустрічі в трудових колективах — то хай це будуть не традиційні екскурсії по цехах і музеях заводів, а живий, вільний від «обов'язкової» парадності діалог з людьми. Якщо літературні конференції в школах — то не треба щоб вони замикалися в стінах одного залу, куди, крім гостей, може потрапити хіба що 30—50 учнів. Чому б не надати кожному з гостей — письменників чи діячів культури можливість провести в класі урок мови? Чому не запланувати на вечір у десяти-п'ятнадцяти школах міста батьківські збори — хай виступлять на них запрошені на свято літератури, дитячі фольклорні колективи, хай піде на них мова про роль рідного слова в духовному житті народу, у патріотичному та інтернаціо-

за ініціативою КПРС перебудову і буде свою роботу на засадах інтернаціоналізму, демократизму, соціалістичного плюралізму, самоврядування, гласності, за широкої активності й творчої ініціативи його членів у контакті та взаємодії з державними громадськими організаціями, науковими установами й творчими спілками Української РСР та Союзу РСР».

Товариство, отже, рішуче відмежовується від всякого політичного екстремізму, від націоналізму та шовінізму як антиподів дружби і взаємодовіри народів.

Програма дій Товариства, визначена його Статутом, широка і, що важливо, конструктивна. Якою ж має бути наша конкретна робота? Очевидно, слід подумати над кількома великими програмами, які б відповідали головним напрямкам діяльності організації. Перша могла б називатися «Соціолінгвістика». Нам потрібно точно знати реальну картину буття української мови в різних сферах — на виробництві, в системі освіти, в управлінському апараті. Це дасть можливість зробити аналіз, з'ясувати, де нашої мові найважче, що і як треба робити для розширення сфери її функціонування. Добра база для такої роботи — наш педінститут. Викладачі й студенти філфаку могли б повести соціолінгвістичні дослідження і на рівні гурткової роботи, і на рівні спеціальної літньої практики.

Друга програма — пропагандистська, назовемо її поки що так: «Українознавство». У цьому напрямку роботи теж непочатий край! Нам належить, опираючись на громадськість, популяризувати й поширювати українську мову серед населення, — організовувати лекції й диспути з питань розвитку української мови та літератури, культури міжнародних відносин, брати активну участь у проведенні свят рідної мови, сприяти передплаті й поширенню української преси та книги. Чому б, наприклад, не створювати постійно діючий лекторій з питань українознавства з цікавими й кваліфікованими розповідями з історії України, української літератури, мови? Чому б не створити міські курси для бажаючих вивчати українську мову, — а такі люди вже є і, треба сподіватися, з'являтимуться й далі.

Особливо важливо є роз'яснювальна робота серед батьків, передусім тих, які збираються віддавати своїх дітей до перших класів. Не тисни, не традиційне адміністрування потрібні нашої мови, — а свідомість, культура і любов. Ми маємо розуміти, що потреба в роз'яснювальній роботі ставати дедалі більшою. Ось не так давно Президія Верховної Ради УРСР підтримала клопотання двох своїх комісій (в одній із них працює і другий секретар Кіровоградського обкому партії тов. Мармазов) про надання українській мові статусу державної. Готується республіканський закон про мови, який і має стати тими самими «найсуворішими правилами», «детальним кодексом», що про нього писав у 1922 році В. І. Ленін. Згадаймо ще раз ленінські слова — вони ніскільки не втратили своєї актуальності:

«Надо вести строжайшие правила относительно употребления национального языка в ионациональных республиках, входящих в

установах республики. Закон мусит передбачити, що людина, яка йде працювати в державну установу, має володіти як російською, так і українською мовами. Якою мірою — то вже компетенція законодавства. Що ж до національно-російської двомовності, то її концепція в нас не розроблена (хоч сам принцип двомовності уже проголошений). Але ясно, що двомовність починається з вільного володіння російською і національною мовами максимально великим числом населення республіки. Така двомовність — справедлива. Отже, потрібна буде колосальна робота держави і громадськості для того, щоб прилучити російськомовне населення України до української мови, — хоч би так само, як українськомовне прилучене до мови російської».

Мім іншим, є смисл нагадати, що в 20-ті роки Компартія України — згідно з ленінськими настановами — успішно проводила політику, яка, може, не зовсім вдало, називалася «українізацією». Політика ця була перервана наступом сталінізму на початку 30-х років. Повертатися в минуле корисно вже заради тих уроків, які воно нам може дати, якщо ми будемо сумлінними учнями.

Цікаві документи зберігаються і в кіровоградських архівах. Ось, наприклад, фрагменти прийнятої в 1926 році «Резолюції по доповіді ОКР ІПО про хід українізації та розвиток української культури»:

«Заслухавши доповідь ОКР ІПО тов. П. Чертовського про хід українізації та розвиток української культури в м. Зінов'євську, президія міськради відмічає:

1) що стан українізації Рад і профстанов та організацій в м. Зінов'євську іде дуже повільним темпом, а в останній час почувается навіть занепад у цій справі (майже всі засідання й збори проводяться російською мовою);

2) більшість профспілок, замість допомоги українізації, чинили опір у цій справі (радіотр-служба та ін.), окремі голови установ ставились байдуже до питання українізації (відміськгосп окрсуд і особливо промислові торговельні підприємства);

а) не організовували достатніх гуртків;

б) не запроваджували лекторії по питанню українізації;

в) не дбали про придбання української літературної газети;

г) недостатньо проводили роботу серед робітництва і службовців по висвітленню національної політики Партії і Радянської влади, зокрема українізації;

д) констатувати дуже повільний темп українізації професійних установ міста, які в більшості лише по назві українські, а робота вся проводиться російською мовою...».

Важливо, що в цій же резолюції 1926 року є й турбота про так звані «нацменшості» — російську та єврейську. З чотирнадцяти трудових шкіл м. Зінов'євська три були російськими і три — єврейськими. Резолюція міськради вважала за необхідне, щоб через окружний інститут народної освіти [Закінчення на 8-й стор.]

Кожен прожитий день переконує, що перебудова — це повернення до нормального глузду. ! Відбувається болісний, але очищуючий процес демократичного облагородження суспільства. Суспільний організм, паралізований за кілька десятиріч адміністративно-командною системою в усіх своїх частинах — економічній, культурі, політиці зовнішній і внутрішній, — поступово здобуває свободу, хоч і важко, а все ж таки вивільняється від криги стереотипів, численних догматичних уявлень. У національній політиці перебудова передбачає розширення прав союзних і автономних республік: сьогодні вже цілком очевидно, що задуманий В. І. Леніним принцип федеративного об'єднання, союзу вільних, незалежних, суверенних республік-держав був підданий деформаціям сталінською практикою, а потім і практикою наступних років. Ця практика вела до того самого «автономізаторства», проти якого наприкінці 1922 року різко протестував В. І. Ленін, — уже тяжко хворий, старанно відгороджуваний Сталіним від питань поточної політики. Перебудова означає повернення до справедливих ленінських принципів реальної рівності націй, культур, мов.

5

«МОЛОДИЙ КОМУНАР»

1 липня 1989 року

ДІАЛОГ
З ЧИТАЧЕМ

З ВИБАЧЕННЯМ ЗАЧЕКАЄМО

13 травня цього року в «Молодому комунарі» було опубліковано рейдовий матеріал «Прогулянка з користою і не без моралі». Там згадується і моє прізвище, хоча згоди на це я редакції не давала. Виходить, я вчинила якісь протизаконні дії?

Прочитайте ще раз матеріал. Там є такі слова: «...автоматично зі знаком ДАІ налінала господарку садової ділянки Р. І. Матусовську...». Поясніть, чому вона повинна налякати? Я що вкрала будматеріали? Ні! А може я вкрала кран разом з водієм? Теж ні. Так чого ж я повинна злякатися? Вже одним цим реченням ви мене образили.

Далі за текстом статті: «...Не бажаючи обтяжувати себе зайвими клопатами щодо оплати послуг у встановленому порядку знайшла (тобто, я Р. М.) лівака». Цікаво знати, як це робиться на практиці? Так і виждень можна простояти на дорозі, чекаючи вільного крана. А вже рейдовою бригадою було встановлено, що оплату за кран проведено, але шляхочий лист оформлено неправильно. То з чому ж моя вина? Іще раз повторюю: оплату було проведено моєю співробітницею і сусідкою по дачі Гуйзан Г. І.

Крім того, вам, журналістам, дослідникам людських душ, треба б пам'ятати про можливість різних соціальних груп нашого суспільства. Поцікавтесь, будь ласка, скільки праці коштує заведення на дачу тисячі цеглин? А якщо жінка одиниця?

Навіщо ж ви пишете про мене в сатиричному тоні? Важаю, що газета мене образила і вимагаю публічного вибачення.

Р. МАТУСОВСЬКА.
м. Кіровоград.

ВІД РЕДАКЦІЇ: Матеріал, про який йдеться в листі Р. Матусовської, готувала рейдова бригада обласного ДАІ. Ось що відповів керівник цієї організації А. П. Барбінов на наш запит: «При проведенні рейду 25 березня 1989 року в дачному кооперативі «Геолог» членами рейдової бригади дійсно були виявлені фанти використання автотранспортних засобів не за призначенням і в грубій порушенніми транспортної дисципліни.

Матеріал, опублікований в «Молодому комунарі» 13 травня, відповідає дійсності».

Отже, з вибаченням зачекаємо...

6

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

1 липня 1989 року

СПІШІТЬ НАПИТИСЯ З КРИНИЦІ

Читачі тривожаться за долю народної пісні. Рідко звучить вона на радіо й телебаченні, в концертах самодіяльних і професійних артистів. Поволі забуваються колядки, щедрівки, обрядові пісні. Навіть колискових теперішні молоді матері не знають... Про це йшлося в одній із травневих публікацій журналу «Радянська жінка». Нагаду про це, щоб розповісти про тих, хто цю проблему прагне вирішувати.

Виступ «Криниченьки» вперше довелося почути ще минулого року — діти тоді виступали в музичній вітальні «Мій рідний край» у концерті для новоміргородських делегатів XXIII обласної партконференції. З того часу не минає нагоди послухати учнівський фольклорний ансамбль з Капітанівки, що діє при районному будинку піонерів. Виступи ансамблю нікого не залишають байдужими, особливо тепер, коли помітно зростає інтерес до народних традицій, мови, пісень.

Після одного з таких концертів збирач і шанувальник народних мелодій, учитель Листопадівської восьмирічки М. А. Суржук захоплений сказав:

— Як не порадити за дітей, які

з такою любов'ю співають пісень своїх прабабусь і прадідів, за їхніх батьків і вчителів! Не замучаться джерела народної творчості, коли ці пісні співають діти.

В ансамблі 30 учасників, чимало є й бажаючих поповнити його. Чим пояснити таке захоплення? Ось що думає з цього приводу організатор позанасної роботи Капітанівської середньої школи О. М. Візер'ян:

— Сьогодні дуже зріс інтерес до минулих, історії рідного краю, його звичаїв. Я назвала б це національним пробудженням. У нас така велика мистецька спадщина, а як ми її викорис... овуємо?.. І треба тільки вітати прагнення учнів прилучитися до народної творчості, дякувати й тим, хто допомагає їм у цьому.

— А чому саме «Криниченька»? — запитую директора будинку піонерів Ніну Тимофіївну Кізиль.

— Та тому, — відповідає вона, — що цілюще джерело народної творчості — це та криниця, з якої юні аматори щедро дарують живу воду усім бажаючим.

В. ПІСКОВИЙ.

Новоміргородський район.

Юрій Леонідович Ломакін закінчив Новоміргородську дитячу музичну школу по класу баяна, потім — Олександрійське культосвітнє училище, згодом — Київський інститут культури імені О. Корнійчука. Нині він у складі Красноярського Державного ансамблю танцю Сибіру, де керівником і постановником танців народний артист СРСР, Герой Соціалістичної Праці Михайло Годенко.

За два роки після закінчення інституту Юрій Леонідович як баяніст ансамблю об'їздив усе Радянський Союз — у багатьох містах ансамбль виступав з концертами, пропагуючи танці народів країни.

Як він потрапив до прославленого колективу танцюристів? На одному з концертів у Києві Михайло Годенко слухав гру на баяні Юрія. А перед ним виступало п'ять музикантів, причому дехто з них уже мав за плечима чималий досвід роботи, проте М. Годенко віддав перевагу Юрію.

Ансамбль танцю Сибіру виступав у Австралії, і молодий баяніст виходив на сцену в багатьох містах цієї країни, про яку лише колись ще в школі читав.

У минулому році він, анаходя-

чись у відпустці, зайшов до редакції районної газети «Червона зірка», ми, як старі і давні друзі, зустрілися, під розговорилися про мистецтво. Під час відпустки Юрій дуже багато працював над собою, до речі, як і завжди, коли він грав ту чи іншу мелодію, я нагадував його такого, як знав дитиною — малесеньким вихристим білявим хлопчиком, який в чотири роки уже потягся до баяна. Уже тоді на слух він підбирав мелодію, яка його хвилювала і не давала спати.

Це й не дивно: батько Юрія — Леонід Григорович, голозний веткар колгоспу імені Чкалова, грає на баяні, грає в духовому оркестрі колгоспу, і любов до музики передав у гаспу, і любов до музики передав у спадок своєму синові Юрію та дочці Світлані, яка закінчує Криворізьке музичне училище по класу народних інструментів. Мати Юрія Віра Іванівна має хороший голос, словом, сім'я музиканта — співаюча.

Ще тоді, коли Юрій ходив на заняття, вчителі музшколи пророчили йому майбутнє хорошого музиканта. І — не помилились.

В. ШУЛЬГА.

м. Новоміргород.
Малюнок автора.

ТВОРЧИСТЬ

На знімку: ансамбль «Криниченька».

Фото М. ГЕЛЬМАНА.

ЩО ОБІЦЯЄ ДЕНЬ ПРИЙДЕШНІЙ?

Це запитання якщо не звучить прямо, то вгадується у більшості читачиних листів сектору комуністичного виховання. Ось хоч би й початок листа кіровоградця Л. ПІДВИСОЦЬКОГО: «У черговому вашому номері прочитав сторінку «Рідне слово» і щиро вдячний за сердечні слова про нашу рідну мову (дивомову), про те, що не треба її цуратися, а, навпаки, — треба прищеплювати любов до неї, мови Тараса Григоровича Шевченка. Але горе наше в тому, що не все й нині робиться, аби не потрапила наша мова до «Червоної книги»... Далі Л. Підвисоцький наводить факти на підтвердження цього свого висновку і запитую: чи ж будемо й надалі миритися із таким станом справ?

Намагання досягнути сьогодення неможливе без заглиблення в історію, без ліквідації її білих плям — така думка проглядає у листах лікаря А. КОХАНА з Олександрії, який розповідає про цікаві подробиці історії села Шарівки Олександрійського, краєзнавця Г. ДОНІЯ з Липняківки Добровеличківського району, робітника-кіровоградця А. БУДУНА та інших. Читачі (зокрема — кіровоградка Т. КРЕСТЬЯНОВА) дивуються, чому міські злесті практично відмахнулися від пропозиції, висловленої через газету краєзнавцем В. Постолатієм: перейменувати колишню вулицю Жданова у вулицю Володимира Сосюри, життя якого пов'язане і з нашим містом. «Перший заступник голови міськвиконкому В. Ткаченко, — пише Тетяна Володимирівна, — повідомив, що вулиця Жданова стане продовженням вулиці Желязова, а рішенням № 124 від 22 лютого 1989 року вулиця Жданова була скасована і приєднана до вулиці Желязова... Дозвольте запитати, хто повідомив про це жителів вулиці? Можливо, пройшли збори, де мешканці обговорили це питання? Хотілось би знати про це через газету».

Не будемо переадресовувати цього питання міськвиконкомові, бо, як нам вдалося встановити, ніяких громадських зібрань з названого питання не проводилося. Можливо, далася ознаки звичка працівників міськвиконкому не обтяжувати себе зайвими, на їхню думку, формальностями? Не будемо відповідати на це запитання однозначно, але висловимо з цього

приводу побажання, яке звучить у листах багатьох: органам радянської влади на місцях, так само, як і комсомольським комітетам, вважають читачі, слід не тільки частіше радитися з людьми, але й сміливіше опиратися у своїй роботі на громадську ініціативу.

Особливо характерна така позиція для авторів, які відгукуються на публікації на теми екології, міжнародних відносин тощо. Велика кількість цих листів зайвий раз свідчить, що ці питання сьогодні залишаються серед найбільш наболілих. «Недавно відбулася зустріч за «круглим столом» «МК», матеріали якої було видруковано в номері за 20 травня, — пише кіровоградець Г. МИКОЛАЄНКО, — в цій зустрічі взяли, як ми побачили, участь також науковці з КІСМУ М. Ю. Жихаревич і Л. М. Глазов, які, як ми пам'ятаємо, негативно сприйняли ідею одержавлення української мови... В статті їхнього опонента П. І. Мельника «Не заради покаяння» об'єктивно говорилося про труднощі з вивченням та використанням рідної мови у навчальних закладах і установах Кіровограда взагалі, але ця об'єктивність і реальність названим вище науковцям не сподобалася; вони за звичкою вдалися до перевертання фактів і звинуватили П. І. Мельника з позицій сталінізму...».

Що ж, питання міжнародних відносин — теж із числа тих, які нам треба вирішувати сьогодні так, аби завтра це призвело до позитивних зрушень у цій справі. Заради справедливості зауважимо, що у названій публікації М. Жихаревич та Л. Глазов не лише не погоджуються з П. І. Мельником, але й визнають помилковість деяких своїх попередніх тверджень. І у нас немає підстав вважати, що роблять вони це нещиро (хоча Г. Миколаєнко сприйняв це саме так).

А ось лише деякі рядки із численних листів на теми екології: «Треба уважніше ставитися до листів читачів. А ви то збираєте підписи проти АЕС, то друкуєте листа студента Голуба, який не зрозумів мети збирання підписів, але, прочитавши дві статті і уявивши себе «академіком», позаче нас» (кіровоградець В. ПОЛТАВЕЦЬ); «...Клуб «ЕКОЛ» при об'єднаній дирекції кінотеатрів та кіноустановок № 2 м. Кіровограда буде проводити... виховну

роботу серед молоді на захист природного середовища... проходили виставки квітів, птахів... вестиме роботу серед населення... всіма доступними засобами» (керівник клубу С. КРУТСЬКИЙ); «В прирощених і лісозахисних смугах учні засадили понад 13 гектарів плододарними деревами та кущами; тут зібрано чимало лікарських рослин» (про досвід роботи юних природолюбів с. Созонівки Кіровоградського району — з листа кіровоградки Н. ГАЄНКО)... Звісно, неможливо вмістити на газетних сторінках усіх цікавих пропозицій, повідомлень, адрес досвіду, які зустрічаються в листах. Однак, навіть не появившись у газеті, вони допомагають колективі «МК» краще орієнтуватися в тих змінах, які відбуваються нині в усіх сферах нашого життя, у зацікавленнях читачів. І чи не найцінніший висновок із пошти, яка розглядалася сьогодні, — це явне переважання листів критичних, аналітичних, спрямованих до дії. А сама дія може бути і такою, як у Канізькій середній школі Новоміргородського району (про участь школярів у русі прихильників миру написала до редакції президент клубу інтернаціональної розвідки студентки історичного факультету Кіровоградського педінституту А. МОГИЛЬНОЇ про Хутір Надію і його місце в творчості корифеїв українського професіонального театру... А от кіровоградка Л. ЗАЛЮБОВСЬКА торкається проблем участі городян у вирішенні продовольчої проблеми, бобринчанка М. ЯЩЕНКО — задаваних проблем комсомольської роботи, піднятих на пленумі райкому ЛКСМУ, редактор обласної бібліотеки для дітей імені А. П. Гайдара З. МЕЛЬНИКОВА — питання багаторічної «війни» з боржниками бібліотеки. Про те, що готує день прийдешній таким «читачам», можемо сказати: він готує нові нагадування й нарікання з боку бібліотекарів та вчителів... Загалом же цей раз нагадати: від того, як живемо, дуємо і чинимо сьогодні, залежить і якість того, що нам готує день прийдешній?

С. ПЕТРЕНКО.

ПОЗАП'ЯНОВИЙ ЖЗМ

ГРАНІ МОРАЛІ

Проханням учнів однієї з груп Олександрійського радгоспу-технікуму було розібратися із неправильними, на їхню думку, діями адміністрації технікуму по відношенню до тепер уже колишнього однокурсника. Не знаю, чи було великим горем для Едуарда Б., про якого згадують у листі майбутні зоотехніки, виключення з радгоспу-технікуму. Не знаю, бо зустрітися з хлопцем не довелося. Одні кажуть, що він працює тепер десь у Войнівці, інші — нацегельному заводі. Підказали, правда, що найточніше знає про це одна дівчина з групи, але її, на жаль, на той час у технікумі не було: поїхала додому по заязі. Отже, хай вибачає Едуард, розбиратися будемо без нього, тим більше, що інші учасники цієї історії доволі відверто висловлюють своє ставлення до неї.

ВИТЯГ ІЗ ПРОТОКОЛУ № 7 ЗАСІДАННЯ ПЕДРАДИ ВІД 30 СІЧНЯ 1989 Р.

Сімоцький О. М., класний керівник групи 3-21: Едуард Б. має 18 пропусків, на виходні заходи не з'являється, грубить, разом з учнями групи 3-22 лаявся вночі в їдальню, де і був спійманий. Викликали батьків, батько сказав, щоб ішов працювати. Коли обговорювали його поведінку на зборах групи — проігнорував, з групою розмовляти не скотив. Вчора в німнаті знайшли пляшку з-під вина, знову нагубив. Є пропозиція — виключити Б. з технікуму.

Чижикова Є. В. підтримала думку класного керівника, підтвердивши — з Б. у неї виникають постійні конфлікти, він грубить, нічого не вчить, не носить ні записки, ні книжки.

Собко М. Ф. повідомив, що Б. поставлений на облік в дитячу кімнату міліції за місцем проживання.

За виключення проголосували одноголосно.

Сказати щось конкретне про життєві події і, зокрема, педраду, на якій Едуарда Б. остаточно виключили з технікуму в. о. директора Михайло Федорович Собко не зміг:

— Ви знаєте, я у квітні був у відпустці. Але є класний керівник групи 3-21 (зоотехнічне відділення, 1 група 2 курс) О. М. Сімоцький, який безпосередньо з нею працює і знає про всі подробиці цієї історії.

З Олександром Макаровичем ледве не розминулись: мав їхати з учнями на буряки, адже технікум не просто навчальний заклад, а радгосп-технікум, де майбутні працівники зааринництва набивають знань не тільки в аудиторіях, а й на полях і фермах.

— Знову про Б.? — класний керівник аж поморщився (певно, не дуже приємні спогади зв'язані з цим хлопчиною). — Що ж він там написав?

— Це не він писав. Це група.

— Група? А що ж вони там написали?

Півторагодинна розмова з О. М. Сімоцьким (зайняли групу з уроків не знімали, а дочекатися кінця занять). здавалось, поставила все на свої місця. Принаймні одну сторону було вислухано.

— Учнів Едуард поганю, він себе не краше. Стипендії не одержував — мав борги. Нікого не слухав, робив, як заманеться. Часто зривав уроки, виводив із себе вчителів. Дуже гонористий був, нахвальний. Викликали кілька разів батьків, тітку (вона живе поряд з Олександрією). А тут ця історія з крадіжкою — залізли вночі в технікумську їдальню, а там засада. Виявляється, не раз туди лазили, завідаючи помітала, що зникають продукти і звернулася у міліцію... На педраді не просився (загалом-то проситься) — от і виключили.

— 2 лютого директор радгоспу-технікуму, — продовжує Олександр Макарович, — видав наказ про відрядження Б., але Едуард продовжував ходити на уроки. Не будуть же вчителі виводити його силою. Отак ходив він, ходив, та й вирішили, що якщо

справи в нього налагодяться, залишити в технікумі, нехай учиться. Однак підвів і себе, і нас. Треба ж було написати! І тут же ніхто не міг йому допомогти. А група, виявляється, не згодна. Самі винуваті вони його на поруки брали, а тепер забігали...

Позицію Олександра Макаровича, а в його особі — і адміністрації технікуму, я зрозуміла. Тепер треба було вислухати групу. Перед початком розмови майбутні зоотехніки невдоволено вирішили: будемо говорити без класного керівника. Видно було, що О. М. Сімоцький образився: мав бути, не казав такого повороту. І, як пізніше з'ясувалось, відреагував на нього по-своєму.

Дівчата (а їх у групі 3-21 переважна більшість) із своїми коментарями щодо згадуваних подій не забарилась.

Ми не згодні з тим, як поступили з Едиком, — це староста Люда Федькоха. — На нашу думку, неправильно поступили. Але ніхто нас не послухав.

Наташа Кошубайло, комсорг: — Он Люда як староста виходить у педраду технікуму. Тоді, у квітні, коли розбирали Едика, не могла вона піти. Ну так вийшла, не могла. Вирішила піти я — все-таки комсорг. Підходжу до дверей, де

ВИТЯГ З НАКАЗУ № 25 ВІД 2.02.1989 Р.

За невиконання навчальної програми та пропуски занять без поважних причин виключити з числа учнів технікуму ГР. 3-21 Б. ЕДУАРДА.

має бути педрада, а мене Василь Герасимович Безпалько, завуч по практичному навчанню, отак рукою від дверей:

— Ти хто така?

— Я комсорг з групи 3-21. Нашого Едика Б. сьогодні будуть розбирати. Я повинна сказати думку групи.

— А він мені: погуляй, погуляй. І двері перед носом закрив. Спробувала таку зайти — не пустили. Далі Валя Балацька, Наташа Бойченко, Наташа Камініська, Гр Ричка та інші, постіпаючи, часто навіть перебиваючи одна одну, викладали набої.

— Це зрозуміло, що Едик був не мед. І вчився поганю. Й уроки пропускую, так хіба тільки він один? Зате Едика нікого не боявся і всім правду в очі казав. Те, що думав, те й казав. От Олександр Макарович його й не любив.

— У нас Олександр Макарович в групі — і бог і цар. Що хоче, те й робить. А як вже намитив не дати стипендію за цей місяць, то буде прискіпуватись, прискіпуватись і так знайде якусь причину, хоч наймізернішу.

— Оце треба щомісяця знімати у когось стипендію. Так каже класний керівник. Приходимо якось до нього напередодні, поносимо три кандидатів, а він — е, це щось мало, давайте ще. Шо йому, план по економічній стипендії дають?

Уловлюєте, куди повернулася розмова? Вже не стільки випадок з Б. на першому місці, як образи, претензії на те, що накинцено, зібралось до купи за два роки навчання.

Не знаю, як би почувався Олександр Макарович при цій розмові. Можливо, вона б більше носила форму суперечок між ним і групою, аніж як запер. — сповідаю останньої. Можливо, б і не розкопались так дівчата до комсоргів, аніж як запер. — сповідаю останньої. Можливо, б і не розкопались так дівчата до комсоргів, аніж як запер. — сповідаю останньої.

— Нас обуює, що в технікумі ми, по суті, ніщо. — говорить Наташа Кошубайло. — Ніхто ніколи нашу думку не питає. Все вирішує класний керівник. От так і з Едиком. Хто нас послушав? Не пустили на педраду — ми пішли в райком комсомолу. Там спочатку сказали, що ми неповідомлено написали протокол зборів, а потім пояснили, що в райком треба прийти з рішенням комітету комсомолу технікуму (може тоді якось допомогуть). Підійшли до Юри Магдія, незадоволеного комсомольським секретарем, то він нам так і сказав:

— Я проти волі директора не піду.

На жаль, наступного дня єдиним нашим співбесідником став завуч по навчальній роботі М. Ф. Собко. В райкомі комсомолу хто подався на буряки, хто — на задалегідь заплановані заходи. Комсомольського секретаря Юри Магдія (він вчиться на ветеринарному відділенні), у технікумі не було: поїхав додому і ще не повернувся, хоча мав бути на заняттях. Олександр Макарович на запрошення групи відповів не кричачись:

— А що я там буду робити? Кореспондента розважати? Мовляв, в мене і дома роботи вистачає.

Я бачила, як незручно було М. Ф. Собку, коли в його присутності дівчата передали слова класного керівника. Незручно, бо він і як керівник навчального закладу, і як педагог розумів: є якісь норми, якісь рамки. Є, наприклад, елементарне виховання. Вибачте, Олександр Макаровичу, що доводиться говорити вам про це з газетної сторінки, однак іншої можливості не маю. Група запрошувала вас не для особистої зустрічі з кореспондентом, а для того, щоб в присутності зацікавлених людей знайти

ВИТЯГ З НАКАЗУ № 42 а ВІД 24.02.1989 Р.

7. За систематичні пропуски занять без поважних причин і незадовільну успішність не назначати стипендію ГР. 3-21 Б. ЕДУАРДОВІ.

відповіді на численні запитання, які поставила попередня зустріч. І я беру на себе сміливість сказати, що ви просто побоюєтесь прийти, побоюєтесь, бо відчували, що на цій зустрічі можуть розкритись такі факти, за які доведеться відповісти. Вони розкрились, можливо, і не всі, — надіємось, що компетентні люди з усьом розберуться.

Михайло Федорович Собку дівчата розповіли те, що й мені, однак, розмова вже йшла у формі діалогу: питання — відповідь, репліка чи претензія — коментар. Видно було, як нелегко завучу згадувати гострі кути, які у дівчатих запитаннях так і випирали. Здається, стежка до взаєморозуміння вже намітилась. Але час від часу Михайло Федорович якось болючо запитивав:

— Ну, чому ж ви до цих пір не прийшли до мене, чому до цих пір мовчали?

А й справді чому? Чому мовчали? Чому не прийшли до завуча чи до директора? Може, про це і їм треба запитати?

Як варіант відповіді пропоную таку думку, почуту під час розмови:

— Ми багато тут дечого не знаємо, не знаємо своїх прав, а вчителі цим користуються.

Не знали дівчата, що ніхто без наказу директора не має права знімати стипендію чи доплату до неї — хоч на місяць, хоч на два (у наказі директора про нарахування стипендії на семестр нікому з цієї групи, крім Едуарда Б., стипендію не знімали — АВТ.). Ніхто. Навіть класний керівник. А він це робив — не раз і не два, хоч і прикривався рішенням групи (пам'ятаєте, що говорила комсорг про ці рішення?). Ніхто не має права не давати довідки в колгоспи, за направленнями яких вчиться тут деякі хлопці й дівчата, по котрих нарахувують там гроші. Класний керівник зобов'язаний видавати таку довідку щомісяця з записаними оцінками й короткою характеристикою за цей період. А Олександр Макарович це давав. За якими законами, котілось б запитати його при зустрічі. Хто вам дає такі повноваження?

— Я у цьому навчальному році, — обурюється Валя Балацька, — тільки за один місяць мала довідку. За інші Олександр Макарович не дав. Сказав не дам — і все.

— І мені не давав за деякі місяці, — підводиться Сергій Лисанко.

— От я одержую підвищену стипендію — 37 крб. 50 коп. — говорить Люда Федькоха. — Надя Мисєвра як відмінниця — 45. Не пішли ми перед Днем Перемоги на урочистий вечір, привозять у травні стипендії — напроли мого прізвища і Надіного стоїть по 30 крб. — Олександр Макарович «покарає» нас. Та хіба це вперше?

Почуті факти для М. Ф. Собка теж були несподіванкою. На запитання — як же бухгалтер може зменшувати стипендію без наказу, відповів, що відомість на неї заповнює класний керівник. Скільки він запише, стільки й видають.

Будемо сподіватись, що тільки ця група «карали» подібним методом.

ВИТЯГ ІЗ ПРОТОКОЛУ № 11 ЗАСІДАННЯ ПЕДРАДИ ВІД 19 КВІТНЯ 1989 РОКУ.

Сімоцький О. М. розповів, що Едуард Б., будучи відрядженим 2.02.1989 р. з технікуму, продовжував ходити на заняття (виключений за неуспішність, грубість, участь у крадіжці) і йому була дана можливість себе реабілітувати. Але 4.03. ц. р. в Знаменці написав і був затриманий в поїзді «Москва — Одеса», в Кіровограді знайтий з поїзда. Пояснює, що незнайомий чоловік примусив його випити і далі нічого не пам'ятає. Пропусків — немає, «двійок» — немає, до роботи ставиться добре. Приїхала мама і просить не виключати його з технікуму.

Т. Жаботенко В. Г., Гаврилович В. М., Кармазіна І. М. запропонували залишити наказ від 2.02.1989 р. в силі, а того, хто порушив його — покарати. «За» — одноголосно.

Розмова вийшла гарячою, але корисною і для М. Ф. Собка, і для групи.

— Ось тільки екзамени йому давати у червні, — зітхнув хтось із дівчат. — Віп нам все пригадає.

— Ну, якщо така ситуація, — підсумував Михайло Федорович, — значить хтось буде у нас на екзамени, крім О. М. Сімоцького. Для об'єктивності.

— А чи не можна зробити так, щоб у нас взагалі не було класного керівника. Хіба не справимося? Не діти ж.

Виявляється, що в кожній групі технікуму — і в цій теж — є рада самоуправління, яку очолює староста. І куди входять не активісти. Саме ця рада координує і спрямовує роботу групи, а класний керівник при цій раді порадничий — там підказати, там поправити. Таку повинну роль для учнів Михайло Федорович.

Ну, якщо судити з конкретного випадку, то це вже питання: хто тут при кому і в якій ролі.

— Ми обов'язково в усьому розберемося, обов'язково — обіцяв на прощання М. Ф. Собко. — Жаль тільки, що вони звернулись за допомогою в газету, а не до нас. Надіємось, що більше таких приводів давати не будемо.

Ми виходили із завучем з аудиторії, а дівчата шепнули:

— Залиштеся.

І це навіть після такої Б. здається, відвертої розмови.

— Знаєте, — висловила загальну думку Наташа Бойченко, — Едику ми все одно уже нічим не допоможемо (як сказав М. Ф. Собко, через рік Едуард Б. може поновитись в технікумі при наявності позитивної характеристики з місця роботи — Б. працює зараз скотарем — АВТ), можливо, хоч у нас щось після цього зміниться. Набридло вже час виправдовуватись перед класним керівником. А хочеш спокійно жити — йому гроші годити. Набридло. Хоча й екзамени не за горами. А, — махнула рукою, — тепер все одно.

Думаю, що один з екзамених група уже дала. Екзамени, якщо хочете, на мужність. Бо не кожен у 17 років сміє те, що думає (суспільство завжди десь причаєло нас до цього). Та ще й у такій ситуації. Майбутні зоотехніки здавали цей іспит експромтом. Яку оцінку поставити їм екзаменатор?

О. ПИЛИПЕНКО.
м. Олександрія.

Чи потрібні піонерські пісні?

У розпалі обласний огляд дитячої художньої самодіяльності профспілкових піонерських таборів «Сонячні ритми-89». Мета його — активізувати дитячу художню творчість, зробити змістовнішим літній відпочинок. У цьому році табори Кіровоградського, Світловодського, Гайворонського, Ульяновського та Компаніївського районів приймають на оздоровлення 774 дітей з Житомирської області, потерпілих від наслідків Чорнобильської аварії. Ці дівчатка та хлопчики особливо потребують нашої уваги. У піонерському таборі «Чайка» Гайворонського райком профспілок робітників агропромислового комплексу відбуває згаданий огляд. Випадково він збігся з батьківським днем.

Описувати в дрібницях весь «святоковий» вечір ні до чого — нема про що. Концерт, котрий десь почався після 20.00, демонструвався одночасно і для батьків, і для юрї огляду (що, саме по собі навіть дуже добре — діти старались). Але концерт складався не з нових номерів, а з тих, котрі не раз виконувались раніше. Було, правда, й нове — танці. Їх підготували чимало, до того ж дуже одноманітних. Ясно, що одним і тим же дівчаткам без відповідної підготовки вивчити все це одразу, було важко.

Ще й хвалитися не було перед ним. Юрї у складі одного представника обласного Будинку культури профспілок — замало, а запрошений голова райком профспілок С. К. Іспанюк не знайшов часу оцінити дитячу майстерність. Мабуть тому проведення огляду було затаємничене (ні тобі афіші, ні об'яви).

Чого ж ми чинимо наших дітей? Що візьмуть вони з собою на пам'ять про дзвінкеголосо піонерське літо? Де, як не тут і не зараз пізнати ті наслідки, надіти піонерську форму, відчеканити крок під звуки горна барабана в гарному строю, а потім заспівати хором: «Взвейтись коштами, синіє нечи...», найголовніше — хто підлітків цьому навчить? Вожаті, основне покликання котрих бути організаторами піонерських справ, намагались переконати мене, що не пізніше тут піонерські пісні, що діти і в школі від них стомилися...

І. РОМАНСЬКА,
завідуюча сектором по роботі з дітьми та підлітками обласного Будинку культури профспілок.
Гайворонський район.

7

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

1 липня 1989 року

ДО 17
І СТАРШІ

«ШУКАЮ ДРУГА В... ТАЙЛАНДІ»

У нашій редакційній пошті з'являються листи, у яких читачі висловлюють бажання листуватися зі своїми зарубіжними ровесниками. Ми готові друкувати адреси молодих людей як із соціалістичних країн, так і з капіталістичних. Але мало хто з них знає російську мову, тому більшість висловлює бажання листуватися англійською, французькою, іспанською. Тож, дорогі наші читачі, вам випадає нагода попрацювати над своєю «шкільною іноземною» і потім у процесі листування удосконалювати її. Можливо хтось знає міжнародні мови — напишіть про це у своїх листах обов'язково. Також пишіть про свої захоплення, уподобання, хобі, аби легше було підшукати друга.

УКРАЇНІКА

8

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

Едуард НЕЧАЙ:

У спорті час йде надто швидко. Учорашні кумири зникають з чемпіонського обрію, а їхні місця займають ті, хто ще вчора тільки мріяв про перемоги.

Минуло два з половиною року відтоді, як «Молодий комунар» познайомив своїх читачів із заслуженим тренером РРФСР Едуардом Йосиповичем Нечаєм та його вихованкою Олеся Дудник, котра у грудні вісімдесятишостого виборола звання абсолютної переможниці молодіжної першості із спортивної гімнастики. Сьогодні кировоградська динаміка — майстер спорту міжнародного класу, чемпіонка Європи у вправах на колоді.

— Таким чином, Едуарде Йосиповичу, Олеся «відкривали» тричі. Її перший тренер Євгенія Євгенівна Ящук, ви... тижневик «Молодий комунар». Ящук — для спортивної гімнастики взагалі, ви — для міжнародного рівня, ну а «комунари» — для читачів, палких прихильників спорту. Тож нас цікавить усе, що було у спортній біографії нинішньої чемпіонки Європи після грудня вісімдесятишостого.

— Перший же сезон після Олесиного успіху на «молодіжці» став важким через дальше ускладнення програми і психологічний бар'єр, заради якого спортсменка втрималась у великому спорті. Гордий тим, що в Олесі міцна нервова система. І тому перші невдачі після перемоги на молодіжній першості СРСР я оцінив як тимчасові провали, як наслідок психологічного перевантаження. Наприклад, після 6-го місця на Всесоюзних іграх учнів в Батумі та 11-го місця в першості країни ми спокійно розбиралися в прорахунках.

— Невже спокійно!

— Додому поверталися «з трауром», але від власної програми не відступали. І вже на першому міжнародному турнірі (матчова зустріч НДР — СРСР) Олеся хоча й не посіла призового місця, та залишила непогану думку про себе. Рік 1987-й не приніс нам ні медалей, ні відвертого задоволення, проте наступний сезон довів: ми — на правильному шляху. Чимало часу Олеся провела на олімпійській базі збірної країни під Москвою і вже в юнацьких іграх СРСР у Воронежі посіла перше місце у багатоборстві (плюс дві перемоги — у вільних вправах та на колоді). Правда — у відсутності львів'янки Юлії Куть, своєї головної

«ВОНА ЩЕ НЕ ДОСЯГЛА ГОЛОВНОЇ ВЕРШИНИ...»

Москва. Допоміг відомий лєнінградець Телехов, який лікує не медичними препаратами, а електрострумом під великими фізичними навантаженнями. Але вже в Ленінграді ми дізналися, що Олеся викликають не до складу молодіжної, а дорослої збірної країни. На прикидках в збірній СРСР Олеся виступала дуже вдало, посідаючи місця в першій трійці у всіх видах змагань. Поруч з Богинською,

— Аби взяли до збірної. Адже Олеся пропустила чимало змагань, а збірна комплектувалася за спортивним принципом. Перед Брюсселем був чемпіонат СРСР, в якому Дудник не виступала. І брали її як запасну. Але вже під час тренувань в Брюсселі Олеся збирала чимало глядачів, так легко вона «проходила» колоду.

Олеся ДУДНИК:

Я люблю спортвмну
шмистику
О. Дудник

конкурентки. З юнацьких ігор Олеся потрапила до Москви, а потім і до Південної Кореї. Друге місце у змаганнях соціалістичних країн «Дружба» після переможниці молодіжної першості Європи Світлани Іванової. Це про щось говорити. До того ж кировоградка стала майстром спорту міжнародного класу.

— Але ви щось приховуєте, Едуарде Йосиповичу. Невже так легко перемагалося!

— Проблеми були! І вони роблять Олесі тільки честь. Ще до Воронежу її почали переслідувати травми. Лікувалися в Євпаторії, потім «носилися» за маршрутом Ленінград —

поряд з Івановою! Потім був успіх в розигранні Кубка Америки, коли на той час Олеся була кращою за інших радянських спортсменок, але гірша за... себе саму. Маю на увазі її травму, але віддаю належне її волі.

— Газета «Советский спорт» після Олесиного перемоги в Брюсселі порівняла перетворення «гидкого каченяти на лебедя». Як ви особисто ставитеся до цього порівняння!

— Позитивно! Кожна людина повинна вдосконалювати свою майстерність.

— Головні турботи перед чемпіонатом Європи!

— Чим ви займалися в день успіху вашої вихованки!

— Вранці був на рибалці й по «Маяку» дізнався, що Олеся — запасна. А увечері вперше побачив її на... телеекрані.

— Якщо казати про рік 89-й взагалі, який ваш найбільший успіх, крім Олесиного медалі!

— Те, що Дудник почала по-дорослому ставитися до справи.

— А проблеми — після Брюсселю!

— Скажу відверто, що деякі обласні спортивні функціонери хочуть зробити з Олесі якийсь символ, забуваючи про те, що вона не досягла ще своєї головної вершини. Її запрошують на різні зустрічі, які займають час тренувань. Але час не чекає. Попереду — чемпіонат СРСР в Києві, а потім і чемпіонат світу. Нашому ж спорту потрібні не символи, а чемпіони...

Ми прощалися з Нечаєм, а в гімнастичному залі тренувалася маленька чемпіонка Європи. Тренувалася, позируючи на свої мозолі. Ті самі, які допомогли їй в Брюсселі і повинні допомогти не раз.

Розмову вів С. БОНДАРЄВ.
Фото В. ЧЕРЕДНИЧЕНКА.

На кожен добрий день

було засновано курс українознавства, переведено масову роботу на українську мову, бібліотеки підприємств і клубів було поповнено українською літературою, щоб спеціально підготовлені лектори роз'яснювали людям національну політику партії.

І ще та стара резолюція велила, щоб міськрада і секція міськради, як і всі підлеглі міськраді установи, надалі всі засідання проводили українською мовою, а «учасники засідань, які можуть, також по можливості, висловлювалися українською мовою». Хотілося б підкреслити останній пункт резолюції: «...при проведенні подальшої роботи по українізації й надалі забезпечувати інтереси нацменшостей і проводити рішучу боротьбу з проявами великодержавного шовінізму».

Так було у 20-ті роки, ще освітлені лєнінським світлом. Це та практика лєнінської національної політики на Україні, про яку сучасний історик пише: «Звичайно, у здійсненні українізації у 20—30-ті роки траплялися помилки, недоліки і перегини. Од-

нак, завдяки рішучому, цілеспрямованому втіленню її у життя, була підготовлена основа для дальшого розвитку української мови. Вона вперше за свою історію не лише здобула визнання, а й на початковому етапі будівництва основ соціалізму стала мовою державного управління, широко розвинуті преси, художньої літератури, початкової, середньої і вищої школи, театру, науки, техніки, виробничої і громадської діяльності».

Короткі ці ремінісценції змушують задуматися над сучасним станом справ: проблеми сьогоднішні багатьма своїми контурами нагадують ті, які стояли в нас шістдесят років тому. Будемо ж разом із нашою по-старому, «партійно-активістами», на висоті. Нам гуртом належить реалізувати ідеї рішення XIX партконференції щодо вдосконалення міжнаціональних відносин, постанов ЦК КПУ. Кому, як не Товариству української мови у співдружності з багатьма іншими організаціями й установами бути виконавцями важливих накреслень. Але не тільки виконавцями, а ще й громадським контролером щодо того, як виконуються партійні постанови.

Пам'ятаймо, що національному відродженню передую очищення через національну самокритику.

Отже — будьмо самокритичними, розуміймо всю міру відповідальності перед святим почуттям дружби народів.

В області вже створено кілька первинних осередків Товариства. Сподіваємося, що незабаром такі осередки з'являться і в навчальних закладах, на заводах, в організаціях і установах. Що для цього треба? Треба, щоб створилася ініціативна група, яка об'єднає навколо себе зацікавлених людей, ознайомить їх із Статутом Товариства, обговорить програму роботи. Якщо набереться достатня кількість потенційних членів Товариства (як правило, не менше 10), можна проводити організаційні збори. Добре було б, щоб партійні організації і адміністрації підтримали ініціаторів, взяли активну участь у підготовчій роботі.

На загальних зборах ухвалюється постановою про створення осередку, обирається керівний орган. Витяг з протоколу, заява на ім'я головної ради про реєстрацію осередку надсилаються правлінню Товариства (м. Київ, вул. Орджонікідзе, 2). У заяві подіють: повну й офіційну назву осередку, зобов'язання дотримуватися всіх вимог статуту, кількість членів, назву осередку, поштову адресу й телефони, прізвище, ім'я, по батькові керівника.

Первинні осередки можуть мати власні назви.

Серед населення нашої області — 86,9 процента українців; у Кіровограді їх — 76,4 процента. Але мешканці у нашій області і представники інших національностей, і ми будемо раді простягти руку співробітництва тим, хто створить товариства російської чи болгарської, молдавської чи єврейської мови.

Наше товариство носить ім'я Тараса Шевченка. Ювілей Кобзаря дає сильний імпульс нашій історичній пам'яті, він резонує як у національній, так і світовій культурі. Шевченко допомагає нам у наш перебудовний час, допомагає мові нашій. Хотілося б на цьому акцентувати ще раз: гарантія відродження національної мови — подальше демократизація суспільства. Тому створення товариства імені Тараса Шевченка — це наш голос за перебудову, за соціалістичне оновлення життя.

Попереду — робота. Хай не покидають нас ентузіазм, терпіння і терпимість.

Володимир ПАНЧЕНКО,
відповідальний секретар обласної організації Спілки письменників УРСР.
м. Кіровоград.

Ансамбль «Бітлз». Його композиції сьогодні «свої» вже навіть для тих, хто народився після розпаду групи, хто здригається від слів «класична музика» (ах, як це несучасно) тим часом як «Монастирська дорога» — вже давно і класика, і еталон, і відмінна віха епохи 60-х... А творчість Леннона, Маккарті, Харрісона, Старра не тільки залишила неповторний слід у мистецтві, а й створила ціле покоління і музикантів-послідовників, і просто прихильників, кому ця прихильність змінила життя. «Бітломанія», подobaється нам це чи ні, триває, видозмінюється, хвилює нас і сьогодні, тому й збіглися в нас на полосу дві публікації про «Бітлз»...

ЦЕ БУЛО справжнє свято всіх, хто небайдужий до музики. «революційного року», — ансамблю «Бітлз», якому в цьому році виповнюється 30 літ. Три дні стадіон «Буревісник» у Дніпродзержинську майже безперервно слухав тих, хто приїхав на перший міжнародний фестиваль «Бітломанія-89» із нашої країни, США, Польщі, Болгарії, Чехословаччини, інших країн. — На цьому фестивалі, —

ЗІРКИ

«БІТЛОМАНІЯ-89»

сказав голова конкурсного журі, відомо «рок-зірка» США Роб Драммер (Роберт Л. Готтфрід), що прибув до нашої країни за сприянням товариства СРСР — США «Діалог» та радянсько-американської антиалкогольної ініціативи, — я зумів відчувати відродження самої душі «Бітлз». Для єднання нам не знадобилися офіційні зустрічі — всі ми були як один, коли чули, як відлуння пісні «Мішель» злетало до неба теплої української ночі, коли співали «Йєстедей» ті, хто народився вже після тріумфальних десятиліть «Бітлз». Це просто здорово!

Гран-прі фестивалю — «Велике кришталеве яблуко» завоювала група Тбіліської державної філармо-

нії «Бітлз-клуб». Нагороди одержали групи «Обстава президента» (Польща), «Старий приятель» (Москва), «Діти» (Ленінград), «Біт бразерс» (Польща), «TFU» (Вільнюс), «Оптимістичний варіант» (Москва).

Естафету форумів бітломанів у ювілейному для «ліверпульської четвірки» році підхопили Москва та Краків. Безумовно, вони перенесли на свої фестивалі і головний девіз нинішнього свята рок-музики у Дніпродзержинську: «Бітлз» — назавжди!

В. КАЦМАН,
член прес-центру фестивалю.

На знімку: Роб ДРАММЕР. Фото В. ШКІДІНИ.

Ще вчора...

«Кохають лише раз». Від назви першого з показаної щойно в Кіровограді пари фільмів із серії «Фестиваль фестивалів» (до неї входять призери різних кінофорумів) у любителів індійських мелодрам, певно, тьохнуло серце. Мабуть, теж «любов і слюзи, для душі»... Ні, не так. У цієї стрічки югославських кінематографістів є інший аналог — створений їхніми співвітчизниками фільм «Офіцер з трояндою». Він теж пройшов зовсім недавно, і його глядачі залишали з мокрими очима, а «Кохають лише раз» — річ більш ділова та трохи еротична. Тематичні ж їх паралелі майже зливаються. Міливо можна два сюжети об'єднувати в один фільм. Про те, як два товариші, вихідці з народу, будівники нового життя, збилися з правильного шляху, зв'язавшись з представницями класово чужого середовища...

Ви, звичайно, впізнали цю термінологію. Ще вчора ми сприймали її виключно всерйоз. І «вони», виявляється, теж. І автори фільму «Кохають лише раз» — теж. Нескінченні доречні і невпадат звертання «товариші», суботники, ентузіазм, мітинг, високі слова про світле майбутнє — це подається без іронії на зразок тієї, що б'є фонтанами в недавню відкритих нами «Самовбивці» та «Мандаті» М. Ердмана. Для головного героя Томіслава на позначені цими словами ідеали ще не дихнула девальвація — він за них із фашистами бився. Заради їх вітлення в плоть і кров готовий жити в голих стінах, мати єдину гімнастерку і за робочий, і за вихідний костюм, і за піжаму. Він малограмотний, недолугий і не вміє делікатно обходитися з дамами, але надворі його час, його і таких, як він. На цьому історичному відрізку їм належить трибуни і їм вирішувати, хто «свій», а хто «схибив» — у фільмі одруженого «не на тій» (балерина, родичі зналися з гітлерівцями) «поправляють» шляхом ізоляції в психіатричній лікарні та якийсь подобі витверезника.

Хтось колись нам уже говорив про такі методи «перевиховання». І десь ми читали, що колеги по роботі вважали нормою стежити один за одним і «доповідати». І десь ми чули про людей, подібних тестеві Томіславу: спочатку допомагав загартувати, а тепер з готовністю «здає» зятя новій владі. Цей тест і граматичний, і елегантний, і вміє делікатно обходитися з дамами...

Що було б з такими, як Томіслав, аби настав його час?

Автори фільму у фіналі трохи «схитрили», давши нам простір для двох пояснень трагедії Томіслава. Перше — через ревності, через дружину. Вона балерина, танцює в нічному кабаре, а там життя... самі знаєте, як. Та й не хотіла виходити за нього, може, заради життя і шматка хліба зголосилася... Друге — зацькували свої. І не тільки за шлюб. Бач, послав підлеглого за кордоні Нібито в інтересах служби — а хтозна, які в нього були справжні інтереси. Поки це неясно — ініціатора зарубіжних контактів за грати на всяк випадок. Товариш благополучно повернувся, але говорить із Томіславом крізь зуби — адже той за решіткою, отже, вже йому не товариш...

Десь колись це вже було...

А назва фільму змістові все ж відповідає. Бідолаха Томіслав і справді любив на наших очах лише раз — до пострілу в самого себе...

Другий фільм із фестивального дуєту — теж про минулі часи, але менш жорстокі, більш ностальгичні і елегійні. Польща, 60-і роки, у підвалі за саморобними музичними інструментами — четверо хлопчаків. Густі чуби, светрики-водолазки і неспов'язані псевдоніми Джон, Пол, Джордж, Рінго. Далекі «молочні» брати уже тоді знаменитих «ліверпульців»...

Якось автор однієї статті в нашій газеті посміявся над профанами-журналістами, котрі на початку ери «Бітлз» обізвали його джаз-квартетом. Тобто не вважали музику групи авангардом, а намагалися наклеїти знайому етикетку. Мовляв, нічого особливого, це вже давно відомо...

А мені в музиці «Бітлз», що звучала в фільмі «Йєстедей», джаз почувався. Може, не стільки, як музичний стиль, а як дух, тональність, нерв тих років. Така легка, гнучка, коли сумна, коли бадьора, музика. Але не жорстока, не легковажна, не надрична — це прийде пізніше. Таке життя — коли піднесене, коли складне й печальне, але не безвихідне — це прийде пізніше. До нас, тих, що в залі. І тому такими незначними, ну просто смішними неприємностями здаються нам біди тодішніх старшокласників. Справді весело: ганяють хлопці за довге волосся, перукарня для них — драма. Вітім, може, нинішні школярі дивили-

ся на це з іншим настроєм? Ну, а чи не дивак-чоловік: сам майже голий-босий, а гроші тринкає на придбання барабанів... Вітім, можливо, нинішні музиканти-фанати це сприймають інакше. А педагоги — ну як вони могли виключати з технікуму за музику — вона ж сьогодні недосяжний взірєць...

Сьогодні, а то було вчора. Композиція Леннона-Маккарті «Вчора» і дала назву фільму, і тихим соло супроводжує особово щемливі сцени. Зв'язок часів нерозривний. І сьогоднішні вихователі, буває, не вважають за гріх учить, куди можна хлопцеві одягати джинси, а куди «непристойно», розказувати, які танці можна танцювати скромній дівчині, а які — ганебно. І завтрашні хлопці... Одні відмовлятимуться виручити зі скрути подругу і стелатимуть плечима на її запитання: «А ти після цього зможеш жити?». Інші вважатимуть кінцем світу невірність коханої...

В «Йєстедей» епізод із так званою зрадою Анни своємо відданому і турботливому «Рінго» — прекрасна сценаристська і режисерська знахідка. Обставлене за всіма законами жанру зазіхання педагога на інтимну недоторканість учениці завершується комічно: наставник показує, як треба виконувати фізкультурні вправи. А потім ще й з'ясовується, що цей диктатор пише пісні на музику «Бітлз» і досить уміло маніпулює барабаними паличками... Закулісність виявляється кращою від сцени — та де це бачено! Не звикли. А вже і з екрана, і зі сцени, і в житті сьогодні наступав на нас суцільна драматургія зневіри...

Тут же навіть плачевний за формою фінал («Рінго», мало не ціною життя одружившись із Анною, їде розлучатися) за підтекстом оптимістичний. Під дверима залу суду звучить музика «Бітлз», а вони домовилися колись під її звуки завжди згадувати те, що було вчора...

Ці два гарно поставлені фільми про одне й те ж — відносно недалеко минуле — викликають якоюсь мірою протилежні бажання. «Кохають лише раз» — не треба такого більше, не треба! «Йєстедей» — нам би, як його героям, хоч трішечки їхнього романтизму, захопленості, закоханості... Правда, мабуть, то «заслуга» не стільки тих часів, скільки майстерності кінематографістів. А це вже здобуток нашого часу — порадіймо ж хоч йому.

Н. ДАНИЛЕНКО.

ПОВІСТЬ

— Тик, ничить, — пригладив вуса начальни миського карного розшуку Петро Кирилович Підпригора. Це його «тик, ничить» стало крилатим, навіть неологізм народило: «тикнути», тобто добре думати. — І що ми маємо?

— Ми маємо те, що нічого не маємо, крім зниклого дорогоцінного кулону мадам Гамаюн, — усміхнувся Можній.

— Гуморист-самоучка, — підняв на нього погляд Підпригора. — Сократ міліцейський.

— Та вже хоча б Езоп, — образився Едуард.

— Ти в «Перець» своїх хохм не посилай! — не звернувши уваги на репліку, запитав Можній.

— Ні, а що?

— Пошли, там таких хохмачів люблять... Так що ми маємо-таки? Скарб Надії Гамаюн зник, а за Гамаюна нам там, — підняв палець угору, — шми нам'яшкуют на повну катушку, трасологія, — глянув на висновки експертизи, — запевняє, що спецзамок було відкрито справжнім хлопцем, підробна виключається, в кімнаті Вадима Гамаюна, де вже три дні нікого не повинно бути, бо Оксана Засядько з позавчорашнього дня в лікарні з інфарктом, на відкривному календарі вчорашня дата, а сам Вадим у таборі в Захарівці... Ти туди добувся? — повернувся до Григорія.

— Добився. Розмовляв по телефону з начальником табору. Хлопця шукать, потім сповістять.

— Ясно... Почнемо... Де показання Засядько?

— У вас на столі, товаришу підполковник. А себе вона почуває краще.

Запала тиша. Підпригора присунув до себе показання Оксани Засядько, Можній і Коваленко курили біля відкритого вікна.

Здзеленьнув телефон.

— Слухаю... Так, міліція... Я і є Підпригора...

Що-що? А ви добре шукалі?.. Всім табором?.. Ну, дж ж він міг подітися?.. Не знаєте. А треба знати, ви — начальни... Гарзд, чекайте наших товаришів... Вадима Гамаюна в таборі немає, — пояснив те, що й так було зрозуміло. — Так що запрягайте, хлопці, коней.

Підпригора розкрив техніку з показаннями Оксани Петрівни Засядько.

Те, про що не розповідали батьки, шоковані втратою і справді дорогої речі, з відкритим серцем вчительки повідала Оксана Петрівна. Сумарно картина була така.

...Вадим народився на десятому році подружнього життя Гамаюнів. Перша дружина Василя Петровича померла зовсім молодою, та і не подарувавши чоловікові спадкоємця. Надія Петрівна була на десять років молодшою за Василя Петровича. Гамаюн прагнув сина, а його все не було. Надія Петрівна робила все можливе й неможливе, аби стати матір'ю. «Інакше мене Гамаюн вижене», — не раз скаржилась сестрі.

Тому таким бажаним був первісток. Згодом виявилось, що він був і останнім — лікарі категорично заборонили Надії Петрівні й думати ще про дитину... Серце.

А на третьому році життя Вадим захворів на нистяний туберкульоз. Кілька років лікарен, санаторіїв, курортів... «Якби він помер, — казала сестрі, — я б не захотіла жити».

Лікарі зробили все, на що була здатна медицина і їхній досвід. Та потім життя Надії Петрівни стало суціль материнськими муками, терзаннями, запобіганням усього, що бодай краплиночку могло зашкодити Вадимові. І хоч поволи, та все здоровішим він ставав, а далі й зовсім одужав, мати в своїй запаморочливій турботі за сина перетворила і його і своє життя в пенкло: того не можна, це заборонено, туди не йди, цього не чіпай... А натомість — бажай, чого хочеш, і будеш мати.

Потім Підпригора почав підряд слухати магнітофонний запис.

— Ви знали про коштовності сестри?

— Певно, що знала. Нада не те, що любила прикраси — вона ними жила.

— Коли ви востаннє були в будинку Гамаюнів?

— Десь за годину до приступу.

— Тобто вранці 24 липня?

— Виходить, так.

— Що ви того ранку робили в квартирі?

— Полила квіти — це найперше. Пройшлась кролячою лапкою по меблях, але пилу було мало... Потім посиділа — мені стало млосно.

— Шнатулку брали?

— В лоб, Григорію, в лоб, — вголос сказав Підпригора. Оксану Засядьку він знав багато років.

— Так... Навіть відкривала її.

— Ви знаєте, що там лежало?

— Поверхово. Розумієте, своїх коштовностей я ніколи не мала, а до чужих, хай і сестри рідної, мені мало клопоту... Та й не поділяла я її захоплення коштовностями.

— Що було в шнатулі?

— Один кулон, ну той, що з діамантом. Я їх збирала в дорогу, то знала, що панцюжок зіпсувався, його Надя не могла взяти з собою.

— Вадима вже тоді не було вдома?

— Звичайно. Його ж Василь Петрович ще за день до цього відвіз у Захарівку.

— До Вадимової кімнати заходили?

— Що ви? Батьки там не бувають, не любив цього Вадим. Правда, він сам там порядок наводив, взагалі він — акуратист.

— А потім... Ви що потім робили?

— Потім я пройшлась кімнатами — чи не за була чогось. Все ніби було в порядку. Ще відпочила, трохи попустило. Закрила двері, перевірила, чи спрацював механізм замка і пішла додому. За кілька кроків від під'їзду голова мені запаморочилась, стрільнуло в серце... А далі не пам'ятаю, очуналась ось тут...

Підпригора винувув магнітофон. Що Оксана Засядько не мала відношення до зникнення кулону, він був упевнений. Тоді — Вадим? А навіщо йому? Він і так мав усе, чого лише міг бажати... Тоді заради чого спокусився материним добром?

Що ця крадіжка мала янєс відношення до Вадима, Петро Кирилович відчував. Але — янєс? Борг? Звідки він міг узятись? І коли він, Вадим, якийсь побитом побував удома, щоб украсти кулон, то чому він себе там спокійно, що навіть помітив непорядок на календарі? Бо хто ж ще міг зірвати листки?

— Нелогічно, — сам собі сказав Підпригора. Він взагалі часто говорив сам з собою, коли залишався один, обдумуючи ту чи іншу справу.

В Захарівці, в таборі праці й відпочинку появу міліціонерів зустріли насторожено. Причина була вадима: ще не пройшло й двох тижнів, як тут сталась трагедія. Внук місцевого сторожа п'ятнадцятирічний хлопчак самовільно сів за нермо вантажник, не втримав у руках руля, врізався у ворота, за якими стояла група дівчат. Всі встигли розбігтись, а одну воритись придавило на смерті.

(Продовження. Початок у №№ 25, 26

за 17, 24 червня к. р.)

ОГОЛОШЕННЯ

СЦЕНА, ЕКРАН, АРЕНА

Увага! Увага! Кіровоградці і гості міста! Бажаєте провести липневий вечір у товаристві найсміливіших, найдотепніших, найвеселіших людей — артистів цирку? **3 ЛИПНЯ** запрошуємо на велику виставу **МОСКОВСЬКОГО ЦИРКУ НА СЦЕНІ**. У програмі виступи акробатів, жонглерів, дресировальників, музичних ексцентриків. Вечір на арені клоун — народний артист РРФСР **Анатолій Литвинов**. Початок вистави **О 19 ГОД. 30 ХВ.** у приміщенні **ОБЛАСНОЇ ФІЛАРМОНІЇ**. Отже, 3 липня на арені...

Як вже повідомлялося, у кіноклубі «Екран» на численні прохання глядачів повторно демонструється трилогія К. Саури — **Антоніо Гадеса**. Сьогодні **1 ЛИПНЯ О 18 ГОД. 40 ХВ.** ви можете подивитися художню стрічку **«КАРМЕН»**, створену за мотивами знаменитої новели Проспера Меріме. У фільмі зіграли артисти трупі «Балет Антоніо Гадеса», видатний композитор і гітарист сучасності Пако ді Лусія.

2 ЛИПНЯ в Кіровограді розпочинає свої гастролі **МОГИЛІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР**. Старші за віком шанувальники театруального мистецтва, можливо, зустрінуться зі своїми старими друзями, адже театр з братньої Білорусії 16 років тому гастролював у нашому місті. А молоді буде цікаво познайомитися з колективом, у репертуарі якого вистави **«ПЛАХА»** за твором Чингіза Айтматова, **«ЗІРКИ НА РАНКОВОМУ НЕБІ»** Олександра Галіна, комедія-жарт російського класика О. Сухово-Кобіліна **«СМЕРТЬ ТАРЕЛКІНА»**, драма А. Камю **«ВІСВІССТВО У ЗАБУТОМУ ОТЕЛІ»** та інші. Першою виставою, з якою познайомляться кіровоградці, буде сатирична комедія Н. Матуковського **«МУДРОМІР»**. Початок вистав **О 19 ГОДИН**. Маленьких глядачів чекають зустрічі з казковими персонажами **«ЧЕРВОНЬКОЇ КВІТОЧКИ»** С. Аксакова, **«ЗАЙКИ-ЗАЙКАМИ»** С. Михалкова, **«ДВІ БАБИ ЯГІ»** Р. Сефа, Т. Кареліна. Дитячі вистави розпочинаються **О 12 ГОДИН**.

10

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

1 липня 1989 року

КІРОВОГРАДСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ О. С. ПУШКІНА

ОГОЛОШУЄ ПРИЙОМ СТУДЕНТІВ

НА 1989—1990 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

на денне та заочне навчання на факультеті:

Фізико-математичний. Спеціальності: «Математика і фізика» (денне навчання); «Математика з основами інформатики і обчислювальної техніки» (денне навчання); «Фізика з основами інформатики і обчислювальної техніки» (денне навчання).

Філологічний. Спеціальності: «Українська мова і література» (денне і заочне навчання); «Російська мова і література» (денне і заочне навчання); «Історія з додатковою спеціальністю педагогіка» (денне навчання); «Історія» (заочне навчання).

Історичний. Спеціальності: «Історія з додатковою спеціальністю педагогіка» (денне навчання); «Історія» (заочне навчання).

Педагогічний. Спеціальності: «Педагогіка і методика початкового навчання» (денне і заочне навчання); «Педагогіка і методика початкового навчання і образотворче мистецтво» (денне навчання); «Педагогіка і методика початкового навчання і хореографія» (денне навчання).

Іноземних мов. Спеціальності: «Англійська та німецька мови» (денне навчання); «Німецька та англійська мови» (денне навчання).

Музично-педагогічний. Спеціальності: «Музика з додатковою спеціальністю педагогіка» (денне навчання); «Музика» (заочне навчання).

Фізичне виховання. Спеціальність: «Фізичне виховання» (денне і заочне навчання).

У педагогічний інститут приймають особи, які мають нахил або досвід роботи з дітьми, за рекомендаціями педагогічних рад шкіл, органів народної освіти, трудових колективів, міських та районних комітетів комсомолу, військовослужбовців, звільнених у запас протягом трьох останніх років.

Вступні іспити проводяться за програмою середньої загальноосвітньої школи.

Учителі (викладачі), які мають середню педагогічну освіту і стаж педагогічної роботи не менше року, зараховуються на навчання без відриву від виробництва з відповідної спеціальності за направленням органів народної освіти на основі результатів співбесіди без вступних іспитів.

Вступники складають іспити залежно від обраної спеціальності з таких дисциплін:

на спеціальність «Російська мова і література» — з російської мови і літератури (усно і письмово), історії СРСР (усно);

на спеціальність «Українська мова і література» — з української мови і літератури (усно і письмово), історії СРСР (усно);

на спеціальність «Фізика й інформатика» — з фізики (усно), математики (усно), російської або української мови і літератури (письмово);

на спеціальність «Математика й інформатика» — з математики (усно і письмово), російської або української мови і літератури (письмово);

на спеціальність «Математика і фізика» — з математики (усно), фізики (усно), російської або української мови і літератури (письмово);

на спеціальність «Фізична культура» — з спеціальності (легка атлетика, гімнастика, плавання), біології (усно), російської або української мови і літератури (письмово);

на спеціальність «Англійська та німецька мови» — з англійської мови (усно), української мови і літератури (усно), російської або української мови і літератури (письмово);

на спеціальність «Німецька та англійська мови» — з німецької мови (усно), української мови і літератури (усно), російської або української мови і літератури (письмово);

на спеціальність «Історія та педагогіка» — з історії СРСР (усно), української мови і літератури (усно), російської або української мови і літератури (письмово);

на спеціальність «Музика та педагогіка» — з основного музичного інструмента, теорії музики та сольфеджіо, російської або української мови і літератури (письмово);

на спеціальність «Педагогіка і методика початкового навчання» — з математики (усно), української мови і літератури (усно), російської або української мови і літератури (письмово);

на спеціальність «Педагогіка і методика початкового навчання та образотворче мистецтво» — допускний іспити: з малювання, живопису, конкурсні іспити: з математики (усно), української мови і літератури (усно), російської або української мови і літератури (письмово);

на спеціальність «Педагогіка і методика початкового навчання та образотворче мистецтво» — допускний іспити: з малювання, живопису, конкурсні іспити: з математики (усно), української мови і літератури (усно), російської або української мови і літератури (письмово);

на спеціальність «Педагогіка і методика початкового навчання та хореографія» — допускний іспити: з хореографії; конкурсні іспити: з математики (усно), української мови і літератури (усно), російської або української мови і літератури (письмово).

Особі, які закінчили середню загальноосвітню школу з золотою (срібною) медаллю, випускники середніх спеціальних навчальних закладів, що одержали дипломи з відзнакою, складають один конкурсний іспит з предметів, які виділені жирним шрифтом. При одержанні оцінки «п'ять» вони звільняються від складання інших іспитів, а при одержанні оцінки «чотири» або «три», складають іспити з усіх дисциплін.

Конкурсний відбір вступників до вузу проводиться згідно з правилами прийому до вищих навчальних закладів СРСР.

Військовослужбовці, звільнені з дійсної військової служби, які користуються урядовими пільгами, діти-сироти та діти, котрі залишилися без опіки батьків, які на вступних іспитах одержали позитивні оцінки, зараховуються поза конкурсом.

На навчання без відриву від виробництва приймаються особи, які працюють за фахом обраної спеціальності, крім спеціальностей «Російська мова і література», «Українська мова і література», «Історія», «Музика».

Прийом заяв: на денне навчання з 25 червня по 15 липня, на заочне — з 20 квітня по 31 травня.

Вступні іспити проводяться: на денне навчання з 16 липня, на заочне — з 1 червня.

Вступники подають такі документи: заяву на ім'я ректора інституту за встановленою формою, документ про середню освіту (оригінал), рекомендацію, характеристику зі школи або останнього місця роботи, медичну довідку (форма № 086-у), шість фотокартки 3×4 см., паспорт і військовий квиток (подаються особисто).

Особі, які мають стаж роботи, подають витяг з трудової книжки (книжки колгоспника).

Студенти денної форми навчання забезпечуються гуртожитком та стипендією на загальних підставах.

Адреса: 316050, м. Кіровоград, вулиця Шевченка, 1, педінститут, приймальна комісія.

БОБРИНЕЦЬКЕ СПТУ № 32

ОГОЛОШУЄ ПРИЙОМ УЧНІВ
НА 1989—1990 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Прийом проводиться на такі спеціальності: тракторист-машиніст широкого профілю (строк навчання — 3 роки, учні одержують загальну середню освіту й суміжні спеціальності водія автомобіля категорії «С» і слюсаря-ремонтника);

механізатор тваринницьких ферм з кваліфікацією електромонтера по ремонту й обслуговуванню устаткування (строк навчання — 3 роки, учні одержують загальну технічну освіту);

тракторист-машиніст (строк навчання — 1 рік);

тракторист-машиніст (строк навчання — 8 місяців).

Без іспитів до училища приймають юнаків і дівчат зі строком навчання 3 роки на базі 8 класів, на однорічні курси — на базі 8—10 класів; на восьмимісячні курси — на базі 10 класів.

Для вступу необхідно подати такі документи:

про освіту, свідоцтво про народження або паспорт, довідку з місця проживання, три фотокартки 3×4 см, медичну довідку (форма № 086/у).

Початок занять — 1 вересня.

Учні, які вступають на спеціальності зі строком навчання 1—3 роки, забезпечуються чотириразовим харчуванням, обмундируванням, стипендією, постільною білизною, гуртожитком, підручниками.

Учні, які вступають на восьмимісячні курси, одержують стипендію 96 крб. на місяць, забезпечуються гуртожитком, підручниками.

В училищі працюють гуртки художньої самодіяльності, технічної творчості, предметні гуртки, спортивні секції.

Випускники мають переваги при вступі у вузи.

Адреса училища: Кіровоградська обл.; м. Бобринець, вул. Димитрова, 1.

КАПІТАНІВСЬКЕ СПТУ № 10

ОГОЛОШУЄ ПРИЙОМ УЧНІВ

НА 1989—1990 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Училище готує кваліфікованих робітників: на базі 8 класів зі строком навчання 3 роки з таких спеціальностей — центрифугувальник — токар, апаратник випарювання — електрогазозварник, апаратник варки утфеля — лаборант — слюсар, електрик по обслуговуванню та ремонту електрообладнання, слюсар контрольно-вимірювальних приладів і автоматики. По закінченні навчання учні одержують диплом про середню освіту;

на базі 8 класів зі строком навчання 2 роки — сатураторник-лаборант хімікалізів — маляр, апаратник дифузії — столяр, різальник буряка — муляр.

Для перелічених спеціальностей працює вечірня школа на базі училища;

на базі 10 класів зі строком навчання 1 рік — слюсар контрольно-вимірювальних приладів і автоматики.

Вступники подають заяву на ім'я директора із зазначенням обраної спеціальності; свідоцтво або атестат про освіту (оригінал); паспорт або свідоцтво про народження (якщо не виповнилося 16 років), довідку з місця проживання, про склад сім'ї; довідку про стан здоров'я (форма № 086/у); шість фотокартки 3×4 см.

Всі учні перебувають на державному утриманні і забезпечуються гуртожитком.

Початок занять — 1 вересня.

Адреса училища: 317400, смт Капітанівка Новомиргородського р-ну, вул. Постішева.

КІРОВОГРАДСЬКЕ СПТУ № 9

ОГОЛОШУЄ ПРИЙОМ УЧНІВ

НА 1989—1990 НАВЧАЛЬНИЙ РІК
НА БАЗІ 10 КЛАСІВ НА ТАКІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ:

радіомеханік по обслуговуванню і ремонту радіотелевізійної апаратури (строк навчання — 2 роки);

кіномеханік (строк навчання — 1 рік);

регулювальник електромеханічних і радіотехнічних приладів та систем (строк навчання — 1,5 року);

слюсар-складальник радіоелектронної апаратури та приладів (строк навчання — 1 рік);

оператор зв'язку — сортувальник поштових відправлень (строк навчання — 1 рік);

електромонтер станційного обладнання телефонного зв'язку (строк навчання — 1 рік);

телефоніст міжміського телефонного зв'язку (строк навчання — 1 рік);

телефоніст (строк навчання — 1 рік).

Прийом заяв — до 25 серпня.

Матеріальне забезпечення учнів визначається за встановленим порядком згідно із діючим законодавством, а направлення на навчання підприємствами одержують доплату.

Всі, кому потрібне житло, забезпечуються гуртожитком.

Прийом молоді в училище здійснюється шляхом конкурсного відбору згідно з оцінками в атестаті про освіту після проходження співбесіди з курсу фізики, географії в обсязі програми середньої школи.

Для вступу в училище треба подати: заяву, направлення на навчання від обласного підприємства «Побутрадіотехніка» або обласного підприємства зв'язку, «Кіновідеопрокату» Кіровоградського заводу радіовиробів, атестат (оригінал), довідку з місця проживання, вісім фотокартки 3×4 см.

Адреса училища: 316013, м. Кіровоград, вул. Шатила, 4. Телефони: 3-63-19, 3-11-78. Іхати автобусами №№ 101, 105, 108, 112 або тролейбусами №№ 1, 3, 4, 7 до зупинки «Автовокзал-2».

33 по 9 липня

понеділок

3 ЛИПНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Футбольний огляд. 9.05 — У світі тварин. 10.05 — «80 днів навколо світу». Мультфільм. 1.1 і 2 серії. 10.50 — «Не може бути». Художній фільм. 13.35 — «Син Оні». Музичний телефільм. 17.00 — Мама, тато і я. 17.30 — Прем'єра мультфільму «Тінна-павутинка». 17.40 — До національного свята Югославії — Дня борця. 18.00 — Народні мелодії. 18.15 — Тороси на льодовому шляху. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Мультфільми для дорослих. 19.30 — Трибуна культури. 21.00 — «Час». 21.40 — Актуальний об'єкт. 22.10 — Щоденник XIII Всесвітнього фестивалю молоді і студентів у Пхеньяні. 0.40 — «Прийдешньому віку». Телефільм. 1 серія. 1.50 — Новини. 1.55 — Кіноафіша. 2.55 — «Нам рано жити спогадами». Фільм-концерт.

▲ УТ

16.30 — Новини. 16.45 — Молоді голоси. 17.15 — Комуністи 80-х. 18.00 — Концерт української пісні. 18.15 — «Довір'я». Огляд листів. 18.30 — «День за днем». (Кіровоград). 18.50 — Мультфільм. (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — «Час рішень — час дій». 20.00 — Художня панорама. Київський державний музей Т. Г. Шевченка. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Інтерв'ю з актором «АРБО НЬОС». 21.50 — Вперше на екрані УТ художній фільм «Свято Нептуна». 22.45 — Світ поезії. Т. Г. Шевченко. «Юродивий». 22.55 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

10.00 — Італійська мова. 10.30 — У сім'ї єдині. 11.00 — Новини. 11.10 — Джерела. 11.40 — Прем'єра документального фільму «Корабель пам'яті». 11.50 — С. Рахманінов. Симфонічні танці. Теор. № 45. 12.25 — Мультфільми. 13.00 — Новини. 13.10 — Музична композиція. 13.40 — «Дім для онуків». Документальний телефільм. 14.20 — Прикмети фестивалю. 14.50 — Фільм — дітям. «Білий пудель». 15.55 — Свято пісні на батьківщині О. Фатянова. 17.00 — Новини. 17.10 — Мультфільм. 17.30 — Держтелерадіо Туркменської РСР. «Бути господарем». 18.20 — Теніс. Уімблдонський турнір. 19.45 — Вечірня назва. 20.00 — На сесії Верховної Ради СРСР. 21.00 — «Час». 21.40 — Теніс. Уімблдонський турнір. 22.00 — IV Всесоюзний телеконкурс «Юрмала-89». 23.30 — Новини. 23.40 — Теніс. Уімблдонський турнір. 23.50 — Продовження IV Всесоюзного телеконкурсу «Юрмала-89».

вівторок

4 ЛИПНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «Дон Сезар де Базан». Художній телефільм. 1 серія. 9.45 — Це було... було... 10.05 — «80 днів навколо світу». Мультфільм. 3, 4, 5 серії. 11.10 — Інститут людини. 15.35 — «Таємниця Мерверуда». Документальний телефільм. 15.55 — Фільм — дітям. «Жива веселка». 17.00 — Виставка «Москва-Париж 1900-1930 рр.». Передача 1. 17.50 — Меридіани дружили. Ми — діти Землі, ми — це мир. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Свято національного мистецтва народів Півночі, Сибіру і Далекého Сходу. 19.30 — «Матч-реванш». Мультфільм. 19.50 — «Дон Сезар де Базан». Художній телефільм. 1 серія. Прем'єра. 21.00 — «Час». 21.40 — Програма французької телекомпанії «Антен-2». 22.15 — Щоденник XIII Всесвітнього фестивалю молоді і студентів у Пхеньяні. У перерві — Сьогодні у світі. 0.30 — «Прийдешньому віку». Телефільм. 2 серія. 1.40 — Новини. 1.45 — Спортивна програма. 2.15 — «Продавець птахів». Музична телевізійна. 3.14 — «Серед вечірньої суєти». Документальний телефільм.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — «Доброго вам здоров'я». (Кіровоград на Республіканське телебачення). 9.50 — Художній фільм «Кінець операції «Резидент». 1 серія. 10.55 — «Відеоміні». Музично-розважальна програма. 11.55 — Новини. 11.10 — Відеофільм «Америнко — пісню». 16.30 — Новини. 16.45 — Для дітей. «Веселка». 17.15 — Господарем на землі. 17.45 — Музичний фільм «Вечірня пісня». 18.00 — Телефільм «Надії світло». 18.30 — «Обираючи шлях». (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Радіаційна безпека: тенденції і точки зору. Передача 1. 20.30 — Реклама. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — С. Цансва. «Життя — це дві жінки». Вистава Кримського академічного російського драматичного театру ім. Горького. 23.00 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

11.10 — «На вас чекає громадянин Никанорова». Художній фільм з субтитрами. 12.35 — Концерт. Грас М. Кугель. 13.00 — Новини. 13.10 — Радіаційна безпека. 13.40 — Дорослі і діти. 14.00 — А. Маттізсен. Соната для віолончелі. 14.50 — Фільми студій союзних республік. «У нашому домі свято». Вперше. 15.55 — «Далекій Схід». 16.05 — Свято кита. 16.30 — Рух без небезпек. 17.00 — Новини. 17.10 — Дебют. Грас М. Бісенгаліс. 17.30 — Держтелерадіо Білоруської РСР. 18.30 — Теніс. Уімблдонський турнір. 19.45 — Вечірня назва. 20.00 — На сесії Верховної Ради СРСР. 21.00 — «Час». 21.40 — Теніс. Уімблдонський турнір. 22.00 — IV Всесоюзний телеконкурс молодих виконавців естрадної пісні «Юрмала-89». 23.30 — Новини. 23.40 — Теніс. Уімблдонський турнір. 23.50 — Продовження IV Всесоюзного телеконкурсу молодих виконавців естрадної пісні «Юрмала-89».

середа

5 ЛИПНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «Дон Сезар де Базан». Художній теле-

фільм. 1 і 2 серії. 10.50 — «80 днів навколо світу». Мультфільм. 6 і 7 серії. 11.35 — Кіноафіша. 15.30 — Дітям про звірят. 16.05 — Музична скарбниця. Концерт національного симфонічного оркестру м. Лілля (Франція). 17.15 — Виставка «Москва — Париж 1900-1930 рр.». Передача 2. 18.05 — А. Вівальді. Концерт для скрипки з оркестром ля мінор. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Додаток до передачі «...До шістнадцяти і старші». 19.50 — «Дон Сезар де Базан». Художній телефільм. 2 серія. Прем'єра. 21.00 — «Час». 21.40 — «Повернення». Про відновлення в Театрі на Таганці двох спектаклів, поставлених Ю. Любимовим. «Борис Годунов» і «Живий». 22.25 — Щоденник XIII Всесвітнього фестивалю молоді і студентів у Пхеньяні. У перерві — Сьогодні у світі. 0.25 — «Прийдешньому віку». Телефільм. 3 серія. 1.30 — Новини. 1.35 — П. Чайковський. Вистава Державного Великого театру Союзу РСР. 3.17 — Це було... було. Музична програма.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — «Урок без дзвоника» у сільській школі. 9.50 — Музичний фільм «Нам рано жити спогадами». 10.35 — «Село і люди». 11.05 — Художній фільм «Кінець операції «Резидент». 2 серія. 12.10 — Новини. 16.30 — Новини. 16.45 — Для дітей. «Старти надії». 17.15 — «Наука і час». Перебудова у вищій школі. 17.55 — Реклама. 18.00 — «Міфи і дійсність». Перед судом історії. 18.30 — «День за днем». (Кіровоград). 18.50 — Чудовий мій Кіровоград. Слайд-документ. (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Радіаційна безпека: тенденції і точки зору. Передача 2. 20.15 — «Усім миром». Громадянсько-політична програма. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Художній телефільм «Галіяна назок». 22.45 — Вечірній вісник. 23.15 — Чемпіонат СРСР з регбі. «Авіатор» (Київ) — Мшенебелі (Кутаїсі).

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Монастирі на Русі». 8.35 — Німецька мова. 1 рік навчання. 9.05 — «КОАП». Мультфільм. 4-8 серії. 9.55 — Голоси народних інструментів. 10.25 — Німецька мова. 2 рік навчання. 11.00 — Новини. 11.10 — «Ім не було ні шістнадцяти». Документальний телефільм. 11.30 — У концертний зал ім. П. Чайковського запрошує ансамбль «Росія». Солістка — Л. Зинкіна. 12.30 — Поезія. Олексій Марков. 13.00 — Новини. 13.10 — Райдуга-дуга. 13.35 — «День поминання». Документальний телефільм. 14.05 — «Не ціпайте синій глобус». Фільм-концерт. 14.50 — «Трійка». Художній телефільм для дітей. 16.00 — Роби з нами, роби, ян ми, роби краще нас. 17.00 — Новини. 17.10 — Фільм — дітям. «Марна країна Гонделупи». 18.15 — Сибір на екрані. Кіножурнал. 18.25 — Теніс. Уімблдонський турнір. 19.45 — Вечірня назва. 20.00 — На сесії Верховної Ради СРСР. 21.00 — «Час». 21.40 — «Сім'я Мішо». Художній телефільм. 23.00 — Новини. 23.10 — Теніс. Уімблдонський турнір.

четвер

6 ЛИПНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «Дон Сезар де Базан». Художній телефільм. 2 серія. 9.40 — Клуб мандрівників. 10.40 — «80 днів навколо світу». Мультфільм. 8 і 9 серії. 15.35 — Концерт Державного ансамблю народного танцю Північно-Осетин-

ської АРСР «Алан». 16.25 — Паради чемпіонів спортсменів-початківців. 17.15 — ...До шістнадцяти і старші. 18.00 — Імпульс. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.05 — Шарманщина — брати Амара (Франція). 19.20 — Фільми режисера Т. Оневе. «Улан». Художній фільм. Вперше. 21.00 — «Час». 21.40 — Всесоюзний конкурс молодих модельєрів. 22.25 — Щоденник XIII Всесвітнього фестивалю молоді і студентів у Пхеньяні. У перерві — Сьогодні у світі. 0.40 — «Прийдешньому віку». Телефільм. 4 серія. 1.50 — Новини. 1.55 — «Як поживаєте?». Монобистава Е. Петросяна.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Для дітей. «Канал Д». 10.50 — «Театр і час». Білоруський драматичний театр ім. Я. Купали. 11.50 — Науково-популярний фільм «По сторінках «Червоної книги». 12.20 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Для дітей. «Веселка». 17.00 — Фільм-концерт «Небувалщина». 17.40 — «Відверта розмова». 18.00 — Телефільм «Історія відпущення, що не відбулась». 18.20 — Реклама. 18.30 — Музичний фільм «М. Минцас». 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Оперативний пост АК. 19.40 — Фільм-концерт «Зоряний острів». 20.00 — Чемпіонат СРСР з футболу. «Дніпро» — «Локомотив». (Москва). 2-й тайм. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Авторитетна думка. 22.40 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Скринька стародавностей». 8.45 — Концерт оркестру російських народних інструментів. Держтелерадіо СРСР. 9.15 — «КОАП». Мультфільм. 9-12 серії. 9.55 — Іспанська мова. 1 рік навчання. 10.25 — «Про те, як...». Документальний телефільм. 10.35 — Концерт художніх колективів КНДР. 11.00 — Новини. 11.10 — Іспанська мова. 2 рік навчання. 11.40 — Розповіді про художників. Зустрічі з Ладом Гудіашвілі. 12.10 — Концерт хорової музики. 13.00 — Новини. 13.10 — Фільми студій союзних республік. «Пором». Прем'єра. 13.50 — Прем'єра документального фільму «Маленька Ніна». 14.10 — Концерт ансамблю російських народних інструментів «Орнамент». 14.40 — «Просто так». Художній телефільм. 15.55 — «Ось знову вікно». Фільм-концерт. 17.00 — Новини. 17.10 — «Свято в По». 17.55 — «Про час і про себе». Микола Асес. 18.10 — «Три банани». Мультфільм. 18.25 — Теніс. Уімблдонський турнір. 19.45 — Вечірня назва. 20.00 — На сесії Верховної Ради СРСР. 21.00 — «Час». 21.40 — Теніс. Уімблдонський турнір. 22.00 — IV Всесоюзний телеконкурс молодих виконавців естрадної пісні «Юрмала-89». 23.30 — Новини. 23.40 — Теніс. Уімблдонський турнір. 23.50 — Продовження IV Всесоюзного конкурсу молодих виконавців естрадної пісні «Юрмала-89».

п'ятниця

7 ЛИПНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Кінопанорама. 10.10 — «80 днів навколо світу». Мультфільм. 10 і 11 серії. 10.55 — VIII Міжнародний фестиваль телепрограм народної творчості «Веселка». «Танці землі» (Франція). 11.30 — Дітям про звірят. 15.35 — Мультфільми. 16.30 — Документальні телефільми Північно-Осетинської студії телебачення. 17.00 — Зрастуй, музику! 17.45 — Сільські горизонти. Прем'єра доку-

ментального фільму «До землі повертається господар». 18.15 — Влада — Радом. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Стивен Ковен: з боку видніше. Вранення і роздуми американського вченого про історичні долі Радянської країни. 19.30 — Пісня-89. 19.50 — Навколо сміху. Вечір гумору в Концертній студії Останніно. 21.00 — «Час». 21.40 — Продовження передачі «Навколо сміху». 22.50 — Це було... було... 23.10 — Сьогодні у світі. 23.25 — Щоденник XIII Всесвітнього фестивалю молоді і студентів у Пхеньяні. 0.25 — «Прийдешньому віку». 0.25 — «Веселля союзу». Музичний телефільм. 3.46 — «Ми і наша країна». Документальний телефільм.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — «У колі друзів». 10.20 — Художній телефільм «Галіяна назок». 11.25 — Виробничо-господарська. 11.35 — Авторитетна думка. 12.50 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Грають юні музиканти. 17.15 — Екран молодих. 18.00 — Музичний фільм. 18.30 — «Тиждень». (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — «Темп». Слайди виступів. 19.45 — Штрихи до політичного портрету М. О. Скрипника. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Вперше на екрані УТ художній фільм «Спокуса Дон-Жуана». 23.05 — Новини.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.20 — Прем'єра науково-популярного фільму «Авіація. Етюди про здоров'я». 8.40 — Англійська мова. 1 рік навчання. 9.10 — «КОАП». Мультфільм. 13-16 серії. 9.55 — Англійська мова. 2 рік навчання. 10.25 — Вітебський вернісак Нічель Счастної. 11.00 — Новини. 11.10 — «Дискусія». Документальний фільм. 11.30 — Концерт музичного фольклору народів РРФСР. 12.00 — Дорослі жартують. Гумористична передача для дітей. 12.30 — Ритмічна гімнастика. 13.00 — Новини. 13.10 — О. Глазунов. «Раймонда». Фільм-балет. 14.15 — Фільм — дітям. «Сторонній вхід дозволено». Художній фільм. Вперше. 15.30 — Російський романс у виконанні Г. Карсвої. 15.55 — Прем'єра документального фільму «Школа Василя Снагуна». «Переславський кулбасі». 16.25 — Телестудії міст РРФСР. «Життя прожити». Тележурнал. 17.00 — Новини. 17.10 — Держтелерадіо Удмуртської АРСР. 17.45 — Хроніка наших днів. 17.55 — Ритмічна гімнастика. 18.25 — Теніс. Уімблдонський турнір. 19.45 — Вечірня назва. 20.00 — На сесії Верховної Ради СРСР. 21.00 — «Час». 21.40 — Теніс. Уімблдонський турнір. 22.00 — IV Всесоюзний телеконкурс молодих виконавців естрадної пісні «Юрмала-89». 23.30 — Новини. 23.40 — Теніс. Уімблдонський турнір. 23.50 — Продовження IV Всесоюзного конкурсу молодих виконавців естрадної пісні «Юрмала-89».

субота

8 ЛИПНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Мультфільми «Черевички». «Жук і мурашка». «Плутанина». 9.00 — Домашня академія. 9.30 — Пори року. Липень. 10.30 — До національного свята Марокко. «На стародавній землі Марокко». 11.00 — Батьківський день — субота. 12.30 — В країнах соціалізму. 13.00 — Народна творчість. Телеогляд. 13.30 — Година науково-популярного кіно. 14.30 — «У нетрях, де ріки біжать». Художній фільм. Вперше. 15.55 — Щоденник XIII Всесвітнього фестивалю молоді і студентів у Пхеньяні. 16.45 — Планета. Міжнародна програма. 17.45 — 15 хвилин з

життя жінки. 18.00 — Закриття XIII Всесвітнього фестивалю молоді і студентів у Пхеньяні. 21.00 — «Час». 21.40 — «Випадок з художником». Мультфільм для дорослих. 22.00 — Закриття IV Всесоюзного телеконкурсу молодих виконавців естрадної пісні «Юрмала-89». Заключний концерт лауреатів. 2.10 — «Смерть під вітрилами». Телефільм. 1 і 2 серії. 3.19 — Новини. 3.24 — «Про тебе і про мене». Пісні Ю. Антонова.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Ритмічна гімнастика. 9.50 — На хвилі дружби. Державний симфонічний оркестр Назахської РСР. 10.15 — Достоевський. «Гравець». Вистава Київського державного академічного театру ім. Л. Українки, в перерві — 11.40 — Новини. 13.05 — Художній телефільм «Канікули Кроша». 1 серія. 14.20 — «Доброго вам здоров'я». 14.50 — До 50-річчя возз'єднання Західної України з Українською РСР у складі СРСР. «Незабутні». 15.30 — Республіканське свято народного мистецтва в місті Каневі. Відеорепортаж. 16.30 — Музичний фільм «Танцює Д. Джабаров». 17.00 — Суботні зустрічі. 18.30 — Естрадні мелодії. 18.45 — «Скарби музеїв України». 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Оперативний пост «АК». 19.40 — «Театр і час». Одеський театр музичної комедії. 20.40 — Конкурс нових творів. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Художній телефільм «Шофер на один рейс». 1 серія. 22.50 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.20 — Сільська година. 9.20 — Палац в злу. 9.40 — «Два довгих гуди в тумані». Художній фільм з субтитрами. 11.00 — Новини. 11.10 — Мультфільми «Відашний Робін Гуд». «Серце хороше для людини». 11.45 — За безпеку руху. 11.50 — «Недогма дружба». Художній фільм. 13.00 — Новини. 13.10 — Мезонін біля навіс. 13.55 — Як намалювати птаха. 14.35 — Телевізійний музичний абонемент. Грас В. Репін (скрипка). 15.45 — Мультфільм. 16.05 — Азнавур про Азнавура. 17.00 — Новини. 17.10 — 3 фондів ЦТ. «Безіменна зірка». Художній телефільм. 1 і 2 серії. 19.20 — Теніс. Уімблдонський турнір. 20.00 — Вечірня назва. 20.15 — ...До шістнадцяти і старші. 21.00 — «Час». 21.40 — В. Гюго. «Винагорода — 1000 франків». Телевізійна. Частина 1. 22.50 — Відлуння: події тижня. 23.05 — В. Гюго. «Винагорода — 1000 франків». Телевізійна. Частина 2. 23.50 — Теніс. Уімблдонський турнір.

неділя

9 ЛИПНЯ

▲ ЦТ (I програма)

8.20 — Ритмічна гімнастика. 8.50 — Тираж «Спортлото». 9.00 — 3 ранку раненко. Розважально-пізнавальна передача для дітей. 10.00 — Служу Радянському Союзу! 11.00 — Ранкова пошта. 11.30 — Навколо світу. Альманах. 12.30 — Мультфільм. «Тиха галіявина». 12.40 — «Пісня-89». 12.55 — Фільм — дітям. «Залізний принцеса». Вперше. 14.00 — Музичний кіоск. 14.30 — Здоров'я. 15.15 — День відкритих дверей. 16.00 — «Смерть і безсмертя Хамзі». Документальний фільм. 16.20 — VIII Міжнародний фестиваль телепрограм народної творчості «Веселка» (Монголія). 17.00 — Сільська година. 18.00 — Міжнародна панорама. 18.50 — Мультфільм. 19.10 — Творчий вечір композитора С. Тулікова. 21.00 — «Час». 21.40 — Здрастуйте, лікарі! 21.55 — Футбольний огляд. 22.25 — Щоденник XIII Всесвітнього фестивалю молоді і студентів у Пхеньяні. Заключний

випуск. 0.10 — Теніс. Уімблдонський турнір. Фінал. 1.10 — «Благочестива Марта». Телефільм. 1 і 2 серії. 3.20 — «На біс». Кіноконцерт.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Ритмічна гімнастика. 9.50 — «У неділю вранці». Інформаційно-музична програма. 10.50 — Шевченко. «Сон». Вистава Тернопільського українського музично-драматичного театру імені Шевченка, в перерві — 12.05 — Новини. 13.00 — «Чиста криниця». 13.40 — П. Чайковський. Концерт для фортепіано з оркестром. 14.20 — Художній телефільм «Канікули Кроша». 2 серія. 15.25 — Служба сім'ї кооперативу «Союз». (Рейлама) експрес-інформація. 15.30 — Село і люди. У колгоспах Херсонщини. 16.00 — Слава солдата. 17.00 — Ви нам писали. Музична передача за листами глядачів. 17.30 — Мультфільм на замовлення. 18.30 — Фільм-концерт «Натхнення». 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — Прем'єра телефільму «Розкази про мене». 20.00 — Телеспортаре. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Художній телефільм «Шофер на один рейс». 2 серія. 22.50 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — На зорянку, ставай! 8.15 — «Погана добра людина». Художній фільм. 9.55 — Світло, радість, життя. Тележурнал. 10.15 — Якщо вам після... 11.00 — Новини. 11.10 — «Не дозволяй мені віддалитися». Документальний фільм. 11.25 — Мультфільми. 12.05 — Документальні фільми із циклу «Земля тривоги нашої». 13.00 — Новини. 13.10 — Показують театри країни. Б. Брехт. «Міщанське весілля». Фільм-вистава Ташкентського театру-студії «Ільхом». Прем'єра. 14.35 — За безпеку руху. 14.40 — «Співаю Росія». Художній телефільм. 1 і 2 серії. 17.00 — Новини. 17.10 — До Дня рибака. Прем'єра документального фільму «Солоний хліб». 18.00 — Теніс. Уімблдонський турнір. 18.45 — Кіносерпанти. Дубль-1. 19.45 — Вечірня назва. 20.00 — Кіносерпанти. Дубль-2. 21.00 — «Час». 21.40 — Здрастуйте, лікарі! 21.55 — Кіносерпанти. Дубль-3. Художній фільм «Кривава клятва». (США). У перерві — 23.30 — Це хвилює світ.

НАГОРОДА ШУКАЄ ВЕТЕРАНА

Історико-краєзнавчий клуб Палацу піонерів імені Крупської м. Москви та обласна координаційна рада пошукової роботи м. Кіровограда просять сприяти пошуковій учасника Великої Вітчизняної війни Йосипа Мойсейовича ЛЕВИНА, 1923 року народження, котрий перед війною мешкав на Кіровоградщині, для вручення бойової нагороди.

У всіх питаннях звертатися до відділу патріотичного виховання і спорту обкому ЛКСМУ (тел. 4-74-44).

Увага! Увага! Увага!

Міський клуб творчої інтелігенції «Перевесло» запрошує взяти участь у розмові на тему «З'їзд і ми», присвяченій 3-ї дові народних депутатів СРСР. Диспут відбудеться 3 липня о 18 год. 30 хв. у залі відділу мистецтв бібліотеки ім. Н. К. Крупської.

ІІІ ІВАН НА КУПАЛА

ці XIX століття зафіксували фольклористи— О. Афанасьєв, О. Потебня, видатна письменниця Леся Українка). Поетична, захоплююча атмосфера купальських урочистостей і сьогодні викликає зацікавлення, що дає підстави сподіватися відродженню чудових народних традицій.

Ой як на Івана сонце грало
рано-рано, сонце грало.
Після Івана перестало,
рано-рано, перестало.

Ой, хто не вийде на Купало,
Щоб воно лягло да й не встало.

Іване, Іванечку та не переходь
доріжечки,

Купала на Івана!
Купався Іван,
Та в воду впаде!
Посічу тебе на капустоньку,
Та посію тебе в трьох городцях.
Та вроди, боже, тріє зіллячок:

Де купався Іван та в воду впаде,
Купала на Івана!

Дівки на трійцю вінки вили,
А на Купайла розвивали,
На Дунай-ріку пускали,
Собі долю ворожили:
Ой коли доля — так зелен сад,
А як недоля — сохм, зілляні!

На Івана, на Купайла
Що Іван діє! Гречку сіє.

ОЙ СКАКАВ КОНИК ПІД ГРЕЧКОЮ

Ой скакав коник під гречкою,
За ним Іванко з уздечкою.
Ой чекай, коню, загнущаю,
Поїду Галю одвідаю.
Ой чи живая, чи здорова
Моя Галина чорноброва.
Ой ти, Галино, серце моє,
Сподобалося личко твоє.
Ой не так, личко, як ти сама,
Моя на папері виписана.
Моя на папері, на листочку,
Чорнії брови на шнурочку.

НАША МАРИНКА КУПАЛОЧКА

Наша Маринка купалочка,
Посеред моря купалась,
Посеред моря купалась,
На бережку білилась.
На бережку білилась,
Вийшла на вулицю, хвалилась:
У мене личко, як яблучко,
У мене личко, як яблучко,
У мене брови чорнесені,
Зовсім я дівка ладнесенія.

ЗАПЛЕТУ ВІНОЧОК

Заплету віночок,
Заплету шовковий,
На щастя, на долю,
На чорнії брови.
Та й пушу віночок
На биструю воду,
На щастя, на долю,
На милого вроду.
Ой поплинь, віночку,
Тихо за водою,
На щастя, на долю
Милому зі мною.

ОЙ НА КУПАЛА, НА ІВАНА

Ой на Купала, на Івана
Вийшла Ганнуса гарна вбрана.
На неї хлопці зглядаються,
А зачепити стидаються.
Один Василько не встидався,
Взяв за рученьку, привітався.
Ой ти, Ганнусю, ой ти, ой ти.
Звідки до тебе зайти, зайти!

ТА МАЛАЯ НІЧКА НА КУПАЛА

Та малає нічка на Купала.
Де купалочка ночувала!
Ой купалочка скупалася
Та на бережку сушилася.
Дівка Маруся хвалилася:
Що в мене личко, як яблучко,
Що в мене личко, як папір, біле,
Що в мене коса до пояса.
Ой обізветься козаченько:
Ой не хвалися, Марусенько,
Бо не ти личко вибілила
Та не ти косу викохала,
А викохала твоя матінка.

Дівчина купала,
В помийницю впаде
То козаченько купає,
Чому не хватає!

Віночки не в'януть, дівочки не плачуть,
Коло води-моря ходили дівочки,
Коло Мариночки.
Купало!
Гратиме сонечко
на Івана!
Віночки потонули, дівочки сплкнули,
Коло води-моря ходили дівочки,
Коло Мариночки.
Купало!
Гратиме сонечко
на Івана!

Публікацію підготувала
П. КЕРТОВА,
викладач Кіровоградського пед-
інституту.
Мал. О. БОСОГО.

У нашої гречки чорнії вершечки.
Було ж тобі, Іванку, не купатися.
Було ж тобі, Іванку, з нами гратися.
На Івана, на Купайла
Що Іван діє! Пшеницю сіє.
Було б тобі, Іванку, не купатися,
Було б тобі, Іванку, з нами гратися.

Перше зіллячко — барвіночок,
Друге зіллячко — любисточок,
Третє зіллячко — васильочок.
Барвіночок — для дівочих,
Любисточок — для любощів,
Васильочок — для запеху.

На Івана Купала
Рано сонце грало —
На добрий роки,
На теплі роси,
На жито-пшеницю.

«Молодой коммунар» —
орган Кировоградского
областного комитета
ЛКСМ Украины.

Яв українською мовою.

НАША АДРЕСА:

316030, МПС,
м. Кіровоград,
вул. Луначарського, 36.

Телефони: редактора — 2-54-26; відповідального
секретаря — 2-27-65; секторів комуністичного
виховання — 4-66-79; культури і моралі — 4-64-21;
комсомольського життя й економіки — 2-04-84;
учнівської і студентської молоді та військово-пат-
ріотичного виховання — 2-59-82; соціальних проб-
лем — 2-29-92; фотолабораторії — 4-94-84; оголо-
шень — 4-28-96; коректорської — 3-61-83.

Редактор
Ю. СЕРДЮЧЕНКО.

Друкарня (імені) Г. М. Димитрова видавництва «Кіровоградська правда» Кіровоградського обкому Компартії України, м. Кіровоград, вул. Глінки, 2

БН 02080.

Газета виходить п'ять разів на тиждень.

Індекс 81103.

Зам. № 303.

Тираж 52 000.